



»SREČNO, SOSED! – SERVUS, NACHBAR!«

ZBORNİK

20 LET

**DRUŠTVO SLOVENSKO-
AVSTRIJSKEGA PRIJATELJSTVA
1992–2012**

KRATEK OPIS ZGODOVINE DRUŠTVA

Izdalo
Društvo slovensko-avstrijskega prijateljstva
Erjavčeva 26, 1000 Ljubljana

E-pošta: info@dsap.si, www.dsap.si

Zanj: Predsednik Lovro Sodja, prof.

Uredniški odbor: Lovro Sodja in dr. Peter Vencelj

Lektor: Stanislav Maršič, Mohorjeva družba v Celovcu

Oblikovanje in tisk: Littera picta, d.o.o.

Naklada: 200

Ljubljana, marec 2012

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

061.2:327(497.4:436)(091)

DRUŠTVO slovensko-avstrijskega prijateljstva (Ljubljana)
Društvo slovensko-avstrijskega prijateljstva : 1992-2012 :
kratek opis zgodovine društva : zbornik : 20 let / [uredniški odbor
Lovro Sodja in Peter Vencelj]. - Ljubljana : Društvo
slovensko-avstrijskega prijateljstva, 2012

1. Sodja, Lovro
260706560



Zablaško jezero z Obirjem v ozadju.

»Srečno, sosed – Servus, Nachbar«



Dvajset let v človeškem življenju pomeni prehod v zrelo življenjsko dobo, ko se človek ustali, ima že svoje določene cilje, študira ali pa je že zaposlen. Večinoma že ve, kaj hoče in kaj bo počenjal v življenju.

Dvajset let v delovanju društva pa ni prav dolga doba, njegova kratka zgodovina in njegov razvoj sta odvisna od vsakokratnega vodstva društva, od sposobnosti članov, da v dialogu dosežejo dogovor o skupnih ciljih, o tem, kar jih druži, in o tem, kako bi uresničili cilje, zapisane v statutu društva. Prebivalci sedanjih držav Slovenije in Avstrije smo dolgo časa živeli v skupni državi, avstro-ogrski monarhiji, nato smo nekaj časa živeli v različnih državah v času burne zgodovine Srednje Evrope. Sedaj pa – od leta 1991, po osamosvojitvi Slovenije – kot dobri sosede sodelujemo v skupni, enotni Evropski zvezi. Januarja letos je minilo tudi dvajset let, kar je Avstrija diplomatsko priznala Slovenijo.

Naše Društvo slovensko-avstrijskega prijateljstva poskuša uresničiti cilje, ki si jih je zadalo **ob ustanovitvi 20. aprila 1992** v prostorih Mohorjeve družbe v Ljubljani. Naš osnovni cilj je prijateljsko sodelovati z državljani in prebivalci sosednje države Avstrije, ne glede na njihovo nacionalnost, politično prepričanje, njihov položaj v družbi ali njihovo veroizpoved. V zadnjih letih smo navezali poglobljene stike tudi s sorodnimi društvi in družbami prijateljstva iz Avstrije in Maribora. Lani smo to povezanost udeležili tudi z obiski naši članov pri Avstrijsko-slovenski družbi na Dunaju, s sodelovanjem na Gala večeru v Gradcu, ki ga je organiziralo Društvo »Avstrijsko-slovensko prijateljstvo« iz Gradca, in z udeležbo na 3. srečanju vseh društev oz. družb prijateljstva v Celovcu – to srečanje je organizirala Avstrijsko-slovenska družba iz Celovca. Več o tem v poročilih na drugih straneh.

Za dobro sodelovanje s sosedom je potrebno marsikaj narediti, in za to imajo zasluge predvsem upravni, nadzorni in disciplinski odbori našega društva in predsedniki društva; prvi je bil **prof. dr. Jože Kušar** (od 1992 do 2001), drugi **dipl. inž. Jože Jeraj** (od 2001 do 2007) in tretji **prof. dr. Peter Vencelj** (od 2007 do 2011). Rad bi poudaril, da so vsi imenovani skupaj z odbori ves čas delovali brezplačno, kar nadaljujemo še danes. Ves čas sta nam zelo pomagala vsakokratni avstrijski veleposlanik v Ljubljani in avstrijski Kulturni forum iz Ljubljane. Z njihovo pomočjo in z vsakoletno pomočjo Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter redkih, toda zvestih stalnih sponzorjev Energetike Ljubljana, UniCredit Banke Ljubljana ter zadnje leto Javnega sklada za kulturne dejavnosti, smo organizirali vsakoletne **Koroške kulturne dneve**, ob aktivnem sodelovanju **Krščanske kulturne zveze** in **Slovenske prosvetne zveze** iz Celovca ter **Kluba koroških Slovencev** iz Ljubljane.

Za ta jubilejni zbornik so prispevali nagovore **prof. dr. Danilo Türk**, predsednik Republike Slovenije, in **dr. Heinz Fischer**, predsednik Republike Avstrije, **dr. Boštjan Žekš**, nekdanji minister za Slovence v zamejstvu in po svetu, dalje **dr. Valentin Inzko**, nekdanji avstrijski veleposlanik v Ljubljani ter **dr. Erwin Kubesch**, sedanji avstrijski veleposlanik v Ljubljani. Še posebno smo bili veseli lanskega pisma **dr. Michaela Spindeleggerja**, avstrijskega ministra za evropske in mednarodne zadeve, ki nam je čestital ter se nam zahvalil za naše delo ob »Evropskem letu prostovoljstva«. Zelo dobrodošel je tudi prispevek **mag. Natasche Grilj**, nekdanje dolgoletne direktorice avstrijskega Kulturnega foruma v Ljubljani. Objavljamo prispevke vseh štirih dosedanjih predsednikov našega društva in prispevek **prof. Majde Fister**, ki je v času predsedovanja inž. Jožeta Jeraja in dr. Petra Vencelja kot tajnica in podpredsednica zelo veliko naredila za društvo. V zborniku boste našli tudi mnogo pisnih poročil in fotografij o delu društva v zadnjih letih ter seznam članov društva ob njegovi ustanovitvi.

Iskrena hvala vsem posameznikom in organizacijam v Sloveniji in Avstriji, ki so nam v teh dvajsetih letih kakorkoli pomagali, da smo ves čas lahko aktivno delovali, in sedanjim odboru društva, ki vodijo društvo z željo, da bi še dolgo sodelovali s sosedi – avstrijskimi prijatelji, od katerih pa pričakujemo, da bodo še bolj prisluhnili željam in obvezam do slovenske narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem in Štajerskem, da izpolnijo do nje dogovorjene zakonske obveznosti.

Ljubljana, marec 2012
Lovro Sodja, prof., predsednik DSAP

„Servus, Nachbar“

Zwanzig Jahre in einem Menschenleben bedeuten den Übergang in ein reifes Lebensalter, in dem der Mensch ruhiger wird, sich seine Ziele gesetzt hat, studiert oder schon eine feste Anstellung hat. Meistens weiß er schon, was er will und was er in seinem Leben machen will.

Zwanzig Jahre einer Vereinstätigkeit sind jedoch kein allzu langer Zeitraum. Die kurze Geschichte des Vereins und seine Entwicklung hängen ab von der jeweiligen Vereinsleitung, von den Fähigkeiten seiner Mitglieder, um im Dialog eine Vereinbarung über die gemeinsamen Ziele, darüber, was die Mitglieder eint, und darüber, wie diese in der Vereinssatzung niedergeschriebenen Ziele erreicht werden können, zu erzielen. Die Bürger beider jetziger Staaten Slowenien und Österreich lebten lange Zeit in einem gemeinsamen Staat, der österreichisch-ungarischen Monarchie, danach für einige Zeit in verschiedenen Ländern im Laufe der abwechslungsreichen Geschichte Mitteleuropas. Nun jedoch – seit 1991, seit der Unabhängigkeit Sloweniens – leben und arbeiten wir als gute Nachbarn in der gemeinsamen, einheitlichen Europäischen Union zusammen. Im Jänner diesen Jahres sind auch zwanzig Jahre seit der diplomatischen Anerkennung Sloweniens seitens von Österreich vergangen.

Unser Verein slowenisch-österreichischer Freundschaft versucht Ziele zu erreichen, die er sich bei seiner **Gründung am 20. April 1992** in den Räumlichkeiten dem Hermagoras Verain/ Mohorjeva družba in Ljubljana gesetzt hat. Unser Hauptziel ist die freundschaftliche Zusammenarbeit mit den Bürgern und Einwohnern des benachbarten Österreichs, ungeachtet ihrer Nationalität, politischer Überzeugung, Funktion in der Gesellschaft oder ihrer Konfession. In den letzten Jahren haben wir auch sehr gute Kontakte mit verwandten Vereinen und Gesellschaften für Freundschaft aus Österreich und Maribor geknüpft. Im letzten Jahr haben wir diese Verbundenheit auch in die Tat umgesetzt, und zwar mit den Besuchen unserer Mitglieder bei der Österreichisch-slowenischen Gesellschaft in Wien, mit der Zusammenarbeit beim Gala-Abend in Graz, der vom Verein Österreichisch-slowenische Freundschaft aus Graz organisiert wurde, und mit der Teilnahme am 3. Treffen aller Vereine bzw. Gesellschaften für Freundschaft in Klagenfurt – dieses Treffen wurde von der Österreichisch-slowenischen Gesellschaft aus Klagenfurt organisiert. Mehr darüber erfahren Sie in den Berichten auf den nachfolgenden Seiten.

Für eine gute Zusammenarbeit mit dem Nachbarn muss so manches getan werden. Das Verdienst für die erfolgreiche Arbeit gebührt vor allem den Verwaltungsausschüssen, Aufsichtsräten und Disziplinarausschüssen unseres Vereins sowie den Vereinsvorsitzenden; der erste Vorsitzende war **Prof. Dr. Jože Kušar** (1992–2001), der zweite **Dipl. Ing. Jože Jeraj** (2001–2007) und der dritte **Prof. Dr. Peter Vencelj** (2007–2011). Dabei möchte ich gerne betonen, dass alle genannten Vorsitzenden mitsamt den Ausschüssen all die Jahre ehrenamtlich im Verein tätig waren, wie dies auch heute noch der Fall ist. Die ganze Zeit erhielten wir große Hilfe vom jeweiligen österreichischen Botschafter in Ljubljana und vom Österreichischen Kulturforum Ljubljana. Mit deren Hilfe und mit der alljährlichen Hilfe des Amtes der Republik Slowenien für Slowenen im Ausland und in der Welt sowie mithilfe der seltenen, doch treuen Dauersponsoren Energetika Ljubljana, UniCredit Bank Ljubljana sowie im letzten Jahr des Öffentlichen Fonds der RS für Kulturtätigkeiten, haben wir die alljährlichen Kärntner Kulturtage organisiert, in aktiver Zusammenarbeit mit dem **Christlichen Kulturverband** und dem **Slowenischen Bildungsverband** aus Klagenfurt sowie dem **Klub der Kärntner Slowenen** aus Ljubljana.

In diesem Jubiläumssammelband finden Sie Ansprachen von **Prof. Dr. Danilo Türk**, dem Präsidenten der Republik Slowenien, **Dr. Heinz Fischer**, dem Präsidenten der Republik Österreich, **Prof. Dr. Boštjan Žekš**, dem ehemaligen Minister für Slowenen im Ausland und in der Welt, **Dr. Valentin Inzko**, dem ehemaligen österreichischen Botschafter in Ljubljana und jetzigen Vorsitzender des Rates der Kärntner Slowenen, und **Dr. Erwin Kubesch**, dem jetzigen österreichischen Botschafter in Ljubljana. Eine besondere Freude im letzten Jahr war der Brief von **Dr. Michael Spindelegger**, dem österreichischen Minister für europäische und internationale Angelegenheiten, der uns gratulierte und uns für unsere Arbeit im „Europäischen Jahr der Freiwilligentätigkeit“ dankte. Sehr willkommen war auch der Beitrag von **Mag. Natascha Grilj**, der ehemaligen langjährigen Direktorin des Österreichischen Kulturforums in Ljubljana. Wir veröffentlichen auch die Beiträge aller vier bisherigen Vorsitzenden unseres Vereins und den Beitrag von **Prof. Majda Fister**, die sich zur Zeit der Vereinsleitung unter Ing. Jože Jeraj und Dr. Peter Vencelj als Sekretärin und stellvertretende Vorsitzende sehr stark für den Verein engagierte. Im Sammelband finden Sie auch viele Berichte und Fotografien über die Arbeit des Vereins in den letzten Jahren sowie eine Liste der Vereinsmitglieder bei seiner Gründung.

Herzlichen Dank allen mitwirkenden Personen und Organisationen in Slowenien und Österreich, die uns in diesen zwanzig Jahren in jeglicher Weise geholfen haben, sodass wir die ganze Zeit aktiv wirken konnten, sowie den jetzigen Ausschüssen des Vereins, die den Verein leiten mit dem Wunsch auf eine künftige langjährige Zusammenarbeit mit den Nachbarn – unseren österreichischen Freunden, von denen wir erwarten, dass sie unseren Wünschen und Verpflichtungen gegenüber der slowenischen Volksgemeinschaft im österreichischen Kärnten noch besser zuhören und den ihr gegenüber vereinbarten gesetzlichen Verpflichtungen nachkommen werden.

Ljubljana, März 2012
Lovro Sodja, Prof., Vorsitzender des Vereins
slowenisch-österreichischer Freundschaft



PREDSEDNIK REPUBLIKE SLOVENIJE

DR. DANILO TÜRK

Ljubljana, 19. oktober 2011

Srečno, sosed!

Srečno ob 20. obletnici vašega društva, društva slovensko-avstrijskega prijateljstva, ki je bilo ustanovljeno leto dni po osamosvojitvi Slovenije. V minulih letih ste pomembno prispevali k razvoju dobro sosedskih odnosov z našo sosedo Avstrijo. Vaša povezovalna vloga se je pokazala kot uspešna pri vzpodbujanju sodelovanja na šolskem, kulturnem, športnem kakor tudi gospodarskem področju. Ta vloga je izjemnega pomena, saj zelo pozitivno vpliva tudi na vzdušje med narodom in ponuja nekatere rešitve, do katerih bi se politika težje dokopala po formalnih in ustaljenih političnih poteh.

Tudi Republika Slovenija, naša domovina, praznuje svojo dvajset letnico. Danes smo upravičeno ponosni na številne dosežke naših prvih dveh desetletij. Naša država svojih prvih dvajset let praznuje kot uspešna država, ki je na vseh področjih veliko dosegla, in kot država, ki je spoštovana pri sosedih in tudi v vsej mednarodni skupnosti.

V dvajsetih letih se je seveda veliko spremenilo. Tudi z vašo pomočjo. Slovenija in Avstrija imata zelo dobre odnose in živimo v času, ki obema državam omogoča, da skupaj, z zaupanjem, konstruktivnostjo in ustvarjalnostjo pristopita k vsem temam dvostranskega sodelovanja in da te dvostranske odnose razvijata na novo, še višjo raven. Ob tej priložnosti je vsekakor potrebno izpostaviti tudi Slovensko narodno skupnost na Koroškem in Štajerskem. Veliko vaših aktivnosti je povezanih prav z njimi. Na do sedanjih Koroških kulturnih dnevih so prav koroški Slovenci uspešno nastopali tako na glasbenem, likovnem kakor tudi gledališkem področju. Prepričan sem, da bo tako tudi na naslednjih prireditvah. Vse to kaže na trdno prepletenost in povezanost obeh narodov. Skozi stoletja smo se naučili živeti drug z drugim in drug ob drugem, se medsebojno spoštovati in sodelovati. Naj bo tako tudi v prihodnje!

Ob omembi spoštovanja ne moremo mimo dvojezičnih napisov, ki so bili dolgo časa ena od pomembnih nerešenih vprašanj. Po 56. letih od podpisa državne pogodbe je tudi za ta problem dosežen dogovor, ki je bil v uresničevanju Avstrijske državne pogodbe storjen pomemben, morebiti odločilen korak naprej. Pri iskanju nadaljnjih rešitev bi bil potreben »paketni pristop«, v katerem bi poleg vprašanja dvojezičnih topografskih napisov lahko našli rešitve tudi za druga še ne rešena vprašanja, ki so vezana na uporabo slovenskega jezika ter delovanje dvojezičnih ljudskih šol, vrtcev in slovenske Glasbene šole na Koroškem.

Leto 2012 je pomembna obletnica v odnosih med Slovenijo in Avstrijo. Minevata namreč dve desetletji od vzpostavitve diplomatskih odnosov. To je priložnost, da se ozremo naprej in priložnost, da iščemo in najdemo odgovore na vprašanja, kako vidimo našo skupno prihodnost v Evropi 21. stoletja.

In v tem iskanju bo dragocena tudi vaša pomoč.

dr. Danilo Türk
PREDSEDNIK
REPUBLIKE SLOVENIJE



PRÄSIDENT DER REPUBLIK SLOWENIEN

DR. DANILO TÜRK

Ljubljana, 19. Oktober 2011

Alles Gute, Nachbar,

alles Gute zum 20. Jahrestag Ihres Vereins, des Vereins Slowenisch-Österreichische Freundschaft, der ein Jahr nach der Unabhängigkeit Sloweniens gegründet wurde. In den vergangenen Jahren haben sie einen großen Beitrag zur Entwicklung freundschaftlicher Beziehungen mit unserem Nachbarland Österreich geleistet. Ihre verbindende Rolle hat sich bei der Förderung der Zusammenarbeit auf den Gebieten der Bildung, der Kultur und des Sports sowie auf dem Wirtschaftsgebiet als sehr erfolgreich erwiesen. Diese Rolle ist von einer außerordentlichen Bedeutung, weil sie zunehmend auch die Stimmung in den Beziehungen zwischen den beiden Völkern positiv beeinflusst und einige Lösungen anbietet, zu welchen die Politik im Rahmen ihres formellen und üblichen politischen Handelns viel schwerer gekommen wäre.

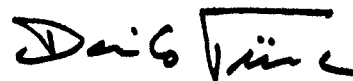
Auch unser Heimatland, die Republik Slowenien, feiert ihren zwanzigsten Geburtstag. Heute können wir auf zahlreiche Errungenschaften unserer ersten zwei Jahrzehnte zu Recht stolz sein. Unser Land feiert seine ersten zwanzig Jahre nicht nur als ein erfolgreiches Land, das auf allen Gebieten viel geleistet hat, sondern auch als ein Staat, der von seinen Nachbarn und der internationalen Gemeinschaft respektiert wird.

Vieles hat sich aber in diesen zwanzig Jahren gewiss geändert. Auch mit Ihrer Hilfe. Ich möchte hervorheben, dass Slowenien und Österreich sehr gute zwischenstaatliche Beziehungen haben und dass wir in einer Zeit leben, die es den beiden Ländern ermöglicht, sämtliche Fragen der zwischenstaatlichen Zusammenarbeit zuversichtlich, konstruktiv und kreativ zu behandeln und die bilateralen Beziehungen auf eine neue, noch höhere Ebene zu heben. Zu diesem Anlass ist es allerdings notwendig, auch die slowenische Volksgruppe im österreichischen Kärnten und Steiermark herauszustellen. Viele ihrer Tätigkeiten beziehen sich gerade auf diese Gruppe. Während der bisherigen Kärntner Kulturtage waren es eben gerade die Kärntner Slowenen, die auf den Gebieten der Musik, der bildnerischen Kunst und des Theaters sehr erfolgreich vertreten waren. Ich bin überzeugt, dass ähnliche Erfolge auch bei den folgenden Veranstaltungen erzielt werden. All dies spiegelt eine feste Verflechtung und Verbundenheit beider Nationen wieder. Über die Jahrhunderte hinweg haben wir gelernt, miteinander und nebeneinander zu leben, sich gegenseitig zu respektieren und zusammenzuarbeiten. Möchte es so bleiben!

Wenn ich von Achtung rede, kann ich die zweisprachigen topographischen Aufschriften – lange Zeit eine der wichtigsten ungelösten Fragen – nicht unerwähnt lassen. 56 Jahre nach der Unterzeichnung des Staatsvertrags wurde auch hinsichtlich dieses Problems eine Einigung erzielt, die im Sinne der Verwirklichung der Verpflichtungen aus dem Österreichischen Staatsvertrag einen bedeutenden oder sogar einen entscheidenden Schritt nach vorn darstellt. Bei der Suche nach weiteren Lösungen benötigte man einen »Paketansatz«, der eine Vereinbarung nicht nur hinsichtlich der zweisprachigen topographischen Aufschriften, sondern auch in Bezug auf andere, noch nicht gelöste Fragen in Zusammenhang mit der Verwendung der slowenischen Sprache und der Tätigkeit der slowenischen Bildungsanstalten, Kindergärten und Musikschulen ermöglichen könnte.

Das Jahr 2012 ist eine bedeutungsvolle Jahresfeier, was die Beziehungen zwischen Slowenien und Österreich betrifft. Es sind nämlich zwei Jahrzehnte seit der Herstellung diplomatischer Beziehungen. Und das ist eine Gelegenheit, unseren Blick nach vorne zu richten, sowie eine Gelegenheit, die Antworten auf die Fragen unserer gemeinsamen Zukunft im Europa des 21. Jahrhunderts zu suchen und zu finden.

Und bei dieser Suche wird auch Ihre Hilfe sehr geschätzt.

A handwritten signature in black ink, reading 'Danilo Türk'. The signature is stylized and cursive.

Dr. Danilo Türk
PRÄSIDENT
DER REPUBLIK SLOWENIEN



Der Bundespräsident

Dr. Heinz Fischer

Wien, 6. Februar 2012

Ein herzlicher Glückwunsch!

Zunächst einen herzlichen Glückwunsch anlässlich des zwanzigsten Gründungsjubiläums des Vereins Slowenisch-Österreichische Freundschaft!

Diesen Glückwunsch möchte ich mit meiner Wertschätzung für Ihre vielfältigen Aktivitäten, vor allem auf dem Gebiet der kulturellen Zusammenarbeit verbinden. Viele dieser Aktivitäten haben zu wertvollen persönlichen Kontakten und freundschaftlichen Begegnungen geführt, die die ausgezeichneten offiziellen bilateralen Beziehungen zwischen Slowenien und Österreich nicht nur ergänzen sondern oftmals auch bereichern.

Slowenien und Österreich sind durch eine lange gemeinsame Geschichte und gemeinsame Kultur miteinander verbunden. Wien war die erste Universitätsstadt zahlreicher begabter Studenten aus der damaligen Krain und tausende von ihnen haben auf der „Alma Mater Rudolphina“ ihr Studium absolviert. Viele von ihnen sind geblieben und haben das kulturelle Leben und das Stadtbild Wiens bereichert. Unter den Absolventen der Wiener Universität finden wir insgesamt vierzig Rektoren und Dekane und eine große Zahl von angesehenen Professoren mit slowenischen Wurzeln.

Slowenien und Österreich haben heute in praktisch allen wichtigen Bereichen vorbildliche nachbarschaftliche Beziehungen – sei es im politischen, wirtschaftlichen, kulturellen, wissenschaftlichen oder sozialen Bereich.

Auch im Rahmen der Europäischen Union vertreten wir überwiegend übereinstimmende Positionen. Wichtige Zukunftsthemen, wie der Umwelt- und Klimaschutz und Energiesicherheit sind für uns gemeinsame Anliegen.

Dazu gehört auch eine europäische Perspektive für die Staaten des Westbalkan, für die wir uns gemeinsam einsetzen.

Die enge wirtschaftliche Zusammenarbeit wollen wir zum beiderseitigen Nutzen noch weiter ausbauen. Die österreichische Wirtschaft wird auch in schwierigen Zeiten zu ihrem Engagement in Slowenien stehen und die langfristigen Perspektiven nicht aus den Augen verlieren.

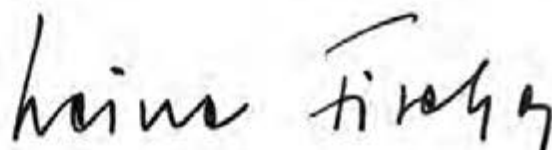
Mit dem Ortstafel-Kompromiss wurde im vergangenen Jahr ein emotional schwieriges und rechtlich sehr komplexes Problem, das uns über Jahrzehnte beschäftigt hat, gelöst. Mit der Einigung in der Ortstafelfrage und den vereinbarten Begleitmaßnahmen zur Förderung der slowenischen Volkgruppe in Kärnten wurde eine umfassende Lösung erzielt, die auf einem breiten politischen und gesellschaftlichen Konsens beruht. Damit wurde für das Zusammenleben in Kärnten und die österreichische Volksgruppenpolitik ein Meilenstein in Richtung Zukunft gesetzt und auch in der bilateralen Zusammenarbeit ein neues Kapitel aufgeschlagen.

Im Jahr 2011 habe ich zwei Mal auf Einladung von Präsident Dr. Danilo Türk die Republik Slowenien besucht: Im April zu einem offiziellen Arbeitsbesuch und am 24. Juni, um gemeinsam mit den Präsidenten Italiens, Kroatiens und Ungarns den 20. Jahrestag der Unabhängigkeit Sloweniens feierlich zu begehen.

2012 ist ein weiteres bedeutendes Jubiläumsjahr – am 15. Jänner vor zwanzig Jahren haben Slowenien und Österreich diplomatische Beziehungen aufgenommen. Präsident Dr. Türk war mein Ehrengast beim traditionellen Neujahrskonzert im Wiener Musikvereinsaal.

Slowenien und Österreich werden die Zukunft, die zunächst auch von wirtschaftlich schwierigeren Phasen geprägt sein wird, gemeinsam als Nachbarn, Partner und Freunde meistern. Der Verein Slowenisch-Österreichische Freundschaft wird sicherlich einen wertvollen Beitrag dabei leisten.

Mit herzlichen Grüßen



Zvezni predsednik Dr. Heinz Fischer

Dunaj, 6. februarja 2012

Iskrene čestitke!

Najprej iskrene čestitke ob dvajseti obletnici ustanovitve Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva!

Te čestitke želim povezati s svojim spoštovanjem za Vaše številne aktivnosti, zlasti na področju kulturnega sodelovanja. Številne izmed teh dejavnosti so pripeljale do dragocenih osebnih stikov in prijateljskih srečanj, ki odlične uradne dvostranske odnose med Slovenijo in Avstrijo ne samo dopolnjujejo, ampak pogosto tudi obogatijo.

Slovenija in Avstrija sta povezani z dolgo skupno zgodovino in kulturo. Tako je bil Dunaj prvo univerzitetno mesto številnih nadarjenih študentov takratne Kranjske in tisoči so na »Alma Mater Rudolphina« tudi zaključili svoj študij. Mnogi so ostali in obogatili kulturno življenje in podobo mesta Dunaj. Med absolventi dunajske univerze najdemo skupaj štirideset rektorjev in dekanov ter veliko število priznanih profesorjev s slovenskimi koreninami.

Slovenija in Avstrija imata danes na praktično vseh pomembnih področjih zgledne sosedske odnose – bodisi na političnem, gospodarskem, kulturnem, znanstvenem ali socialnem področju.

Tudi v okviru Evropske unije zastopamo večinoma ujemajoča se stališča. Pomembne teme prihodnosti, kot so npr. varstvo okolja, podnebja ter energetska varnost, so naša skupna težnja.

K temu sodi tudi evropska perspektiva za države Zahodnega Balkana, za katero si skupaj prizadevamo.

Tesno gospodarsko sodelovanje želimo v korist obeh držav še dodatno poglobiti. Avstrijsko gospodarstvo bo tudi v težkih časih ostalo prezentno v Sloveniji in pred očmi obdržalo dolgoročne perspektive.

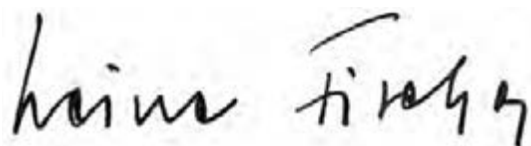
S kompromisom o dvojezičnih krajevnih napisih je bil v preteklem letu rešen čustveno težaven in pravno zelo kompleksen problem, ki nas je zaposloval preko več desetletij. S konsenzom glede vprašanja dvojezičnih napisov in dogovorjenih spremljajočih ukrepov za spodbujanje slovenske narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem, je bila dosežena obširna rešitev, ki temelji na političnem in družbenem konsenzu. S tem je bil postavljen mejnik v smeri prihodnosti za sobivanje na avstrijskem Koroškem in za avstrijsko politiko do narodnih skupnosti in hkrati odprto novo poglavje v bilateralnem sodelovanju.

Na povabilo slovenskega predsednika dr. Danila Türka sem se v letu 2011 dvakrat mudil v Republiki Sloveniji: v aprilu na uradnem delovnem obisku in 24. junija, ko sem skupaj s predsedniki Italije, Hrvaške in Madžarske praznoval 20. obletnico slovenske samostojnosti.

Tudi leto 2012 je pomembno jubilejno leto – 15. januarja pred dvajsetimi leti sta Slovenija in Avstrija vzpostavili diplomatske stike. Predsednik dr. Türk je bil moj častni gost na tradicionalnem novoletnem koncertu v dunajskem Musikvereinu.

Slovenija in Avstrija bosta prihodnost, ki bo na začetku zaznamovana s težavnimi gospodarskimi obdobji premagali skupaj, kot sosedi, partnerici in prijateljici. Društvo slovensko-avstrijskega prijateljstva pa bo k temu zagotovo pomembno prispevalo.

S prisrčnimi pozdravi (dr. Heinz Fischer)





Dr. Boštjan Žekš
Minister RS za Slovence v zamejstvu
in po svetu

Spoštovane prijateljice in prijatelji!

V veliko čast mi je, da vam lahko kot minister za Slovence v zamejstvu in po svetu čestitam ob 20. obletnici obstoja Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva. Ponosen sem, da ste že pred dvajsetimi leti v času, ki je bil odločilen in ključen za nadaljnjo pot Slovenije spoznali, da je sodelovanje med narodi tista stična točka, na kateri bomo lahko gradili tudi v naslednjih desetletjih.

Kot društvo ste si venomer prizadevali za razvoj dobrih medsosedskih odnosov in s številnimi aktivnostmi prispevali k prepoznavnosti kulture s te in one strani meje. Vi ste tisti, ki vsako leto uspešno v slovensko prestolnico pripeljete kanček avstrijske Koroške in tam živečih Slovencev. Še posebej rad se zato spominjam tradicionalnih Koroških kulturnih dnevov, ki jih že nekaj let organizirate v Ljubljani. V času, ko se na različnih področjih soočamo s številnimi izzivi, je namreč kultura tista, ki predstavlja našo moč. Za nas Slovence tukaj in na oni strani meje je kultura tisto, s čimer smo preživeli in s čimer bomo živeli naprej.

Iskreno želim in upam, da boste po tej poti stopali tudi v naslednjih letih. Želim vam, da bi pri tem naleteli na čim manj ovir in da bi se uspešno spopadli z vsemi prihajajočimi izzivi. Verjamem, da boste tudi v prihodnje uspešno ohranjali slovensko-avstrijsko prijateljstvo in nas še naprej razveseljevali s številnimi kulturnimi dogodki. Z vašimi aktivnostmi dokazujete, da lepe besede niso le črke na papirju, pač pa stvarnost, v kateri želimo živeti.

Še enkrat, iskrene čestitke ob 20-letnici delovanja Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva.

Srečno!

Ljubljana, januar 2012

Dr. Michael Spindelegger

Herrn Präsident
Prof. Lovro Sodja
Verein Slowenisch-Österreichische
Freundschaftsgesellschaft Ljubljana
Ljubljana
SLOWENIEN

Wien, im Juli 2011

Sehr geehrter Herr Präsident!

Die Europäische Union hat das Jahr 2011 zum "Europäischen Jahr der Freiwilligentätigkeit" ausgerufen. Damit soll Menschen, die sich auf freiwilliger Basis engagieren, Respekt gezollt und gleichzeitig freiwilliges Engagement gefördert werden.

Man geht davon aus, dass sich europaweit rund 94 Millionen Menschen freiwillig in den Dienst einer guten Sache stellen. In Österreich sind es etwa 40 Prozent der Bevölkerung, womit unser Land zu den Spitzenreitern in Europa zählt. Auf der ganzen Welt verbindet und begeistert freiwilliges Engagement Menschen gleich welchen Alters, Geschlechts, sozialem Hintergrund oder kultureller Zugehörigkeit. In vielen Ländern der Welt ist freiwillige Einsatzbereitschaft ein wesentlicher und unentbehrlicher Bestandteil des vorherrschenden Gesellschaftsmodells geworden und spiegelt sich in der Bandbreite der Tätigkeitsbereiche wider, die sich von Bildung, Jugend, Kultur oder Sport, über Einsätze für die Umwelt und Tätigkeiten im Sozialbereich bis zu Beiträgen in der Forschung und Lehre erstrecken.

Ich möchte diese Gelegenheit nutzen, um Ihnen und allen in Ihrem Verein engagierten Mitgliedern sehr herzlich für Ihre ehrenamtliche Tätigkeit zu danken, die Sie mit großem Einsatz und persönlicher Hingabe ausüben. Sich aus eigenem Antrieb und ehrenamtlich zum Wohl der Gemeinschaft zu engagieren, verdient höchste Anerkennung.

Durch zahlreiche bilaterale Freundschaftsgesellschaften und Österreicher- und Österreicherinnenvereinigungen im Ausland - wie die Ihre - gelingt es, ein möglichst dichtes Netz zu weben, das Gemeinsamkeiten betont und so zum besseren gegenseitigen Verstehen beiträgt.

Durch Ihre vorbildliche Arbeit leisten Sie einen wertvollen individuellen Beitrag zu höheren gemeinsamen Zielen, zu mehr Verständigung zwischen Menschen verschiedener Kulturen und Konfessionen und damit zu einem unvoreingenommenen offenen Dialog als Voraussetzung für eine friedliche Gesellschaft.

Mit besten Grüßen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Michael Ginzler". The signature is written in a cursive style with a prominent flourish at the end.

Republika Avstrija
Zvezni minister za evropske in mednarodne zadeve
Dr. Michael Spindelegger

Gospod predsednik
Prof. Lovro SODJA
Društvo slovensko-avstrijskega prijateljstva
Ljubljana, Slovenija

Dunaj, julij 2011

Spoštovani gospod predsednik!

Evropska unija je leto 2011 razglasila za »Evropsko leto prostovoljstva«, s katerim želi osebam, ki se prostovoljno angažirajo, izkazati svoje spoštovanje in hkrati spodbuditi prostovoljno dejavnost.

Ocenjuje se, da je v Evropi približno 94 milijonov ljudi vključenih v prostovoljno dejavnost. V Avstriji je takšnih približno 40 % prebivalstva, s čemer se naša država uvršča v sam evropski vrh. Prostovoljstvo povezuje in navdušuje ljudi po vsem svetu ne glede na njihovo starost, spol, socialno ozadje ali njihovo kulturno pripadnost. V številnih državah sveta je prostovoljno udejstvovanje pomemben in bistven sestavni del prevladujočega družbenega modela, ki se odraža v raznolikosti prostovoljnih dejavnosti, od izobraževanja, mladinskih aktivnosti, kulture ali športa, aktivnosti na področju okoljevarstva in sociale, pa vse do prispevkov v raziskovalni in izobraževalni dejavnosti.

Želel bi izkoristiti to priložnost, da se Vam in Vašim članom iskreno zahvalim za Vašo prostovoljno dejavnost, ki jo opravljate z veliko zavzetostjo in osebnim angažmajem. Nesebično in prostovoljno osebno angažiranje v dobro celotne družbe zasluži največje priznanje.

S pomočjo številnih dvostranskih prijateljskih društev in združenj Avstrijcev in Avstrijk v tujini – kot je npr. Vaše – je možno stkati čim gostejšo mrežo, ki poudarja skupne značilnosti in tako prispeva k boljšemu medsebojnemu razumevanju.

Z Vašim osebnim vzornim delom dragoceno prispevate k višjim skupnim ciljem – k boljšemu razumevanju med ljudmi različnih kultur in veroizpovedi – in s tem k odprtemu dialogu brez predsodkov, ki je predpogoj za miroljubno družbo.

Z najlepšimi pozdravi!
Michael Spindelegger



Dr. Valentin Inzko, avstrijski veleposlanik v Ljubljani med leti 2005 in 2009

20-letna uspešnica

Obhajamo dvajseto obletnico avstrijsko-slovenskih odnosov, vendar se nam zdi, da so ti odnosi mnogo starejši. Zakaj?

Gotovo igra vlogo dejstvo, da je pred tisoč petsto leti obstajala v današnji Avstriji kneževina Karantanija, prva slovenska država, morda najstarejša slovanska država sploh. Zaradi tega še danes obstajajo v Sloveniji trgovine ali nogometni klubi z imenom Karantanija ali pa ulice z imenom Gosposvetska, ki spominjajo na najstarejšo slovensko faro, Gospo Sveto.

Če naredimo velik skok in se preselimo v petnajsto in šestnajsto stoletje, potem srečamo na Dunaju dirigenta, komponista in škofa Jurija Slatkonjo, ki se je rodil leta 1456 v Ljubljani in umrl leta 1522 na Dunaju. Bil je soustanovitelj in prvi dirigent Zbora dunajskih dečkov in Dunajske dvorne kapele, ki delujeta že preko 500 let. Leta 1513 je postal prvi uradni škof na Dunaju in je pokopan v imenitni stolnici sv. Štefana.

Druga oseba, ki povezuje Dunaj in Kranjsko, je Luka Knafelj (1621–1671), ki se je rodil v Ribnici na Dolenjskem. Šolal se je med drugim na jezuitski gimnaziji in liceju v Ljubljani, študij teologije pa je končal na Dunaju. Leta 1651 je postal duhovnik v dunajski dvorni bolnišnici, sedem let pozneje pa župnik v bogati župniji Groß Rußbach nedaleč od Dunaja, kjer je ostal do svoje smrti. Skoraj vse svoje premoženje je zapustil dijakom iz Kranjske. Leta 1676, pet let po smrti Luke Knaflja, je njegov prijatelj in kranjski rojak Jurij Bohinc (Georgius Wohinz) sestavil ustanovitveno listino Knafljeve ustanove, in od tedaj so izbrani, na Kranjskem rojeni dijaki redno prejeli denarno podporo. Glavni vir finančnih dohodkov je prinašala hiša, ki jo je župnik Knafelj kupil v samem središču Dunaja. Seznam Knafljevih študentov je dolg, na njem pa so tudi: Jernej Kopitar, Friderik Baraga, France Prešeren, Simon Jenko, Ivan Tavčar, Fran Detela, Oton Župančič, Ivan Prijatelj, Fran Govekar, Josip Plemelj in drugi. Tudi oni povezujejo današnjo Avstrijo in Slovenijo, saj so živeli in delovali v obeh svetovih.

Danes povezuje s svojimi deli avstrijsko-slovenski prostor na Dunaju živeči Boris Podrecca, svetovno priznani arhitekt in profesor.


Seveda je takih niti povezanosti mnogo mnogo več in so obstajale že pred osamosvojitvijo Republike Slovenije. Ta kapital vseh minulih stoletij je bil trden temelj za izredno avstrijsko pomoč mladi Sloveniji v trenutku, ko je postala neodvisna in ko je najbolj potrebovala pomoč. Še posebno si je prizadeval v tem smislu dr. Alois Mock, tedanji avstrijski zunanji minister, ki je Sloveniji pomagal, kjer je le mogel. Predvsem pa politično. Pomoč je pa mlada Slovenija dobila tudi na drugih področjih. Tako je bilo na primer celovško letališče nekaj mesecev začasno hkrati tudi ljubljansko letališče, saj bi slovenska letala – ko bi bila ostala na Brniku – JLA lahko uničila.

Predsedujoča Avstrija je leta 1992 predlagala Varnostnemu svetu OZN, da OZN sprejme Slovenijo v Organizacijo združenih narodov. Zato je dan sprejema Republike Slovenije v OZN, 22. maj, dan slovenske diplomacije.

Mirne duše lahko rečemo, da so bila tista leta doba, ko so bili odnosi med Avstrijo in Slovenijo najboljši. Bilo je veliko navdušenja, veliko občudovanja s strani Avstrije do mlade Slovenije in mnogi Avstrijci so prav tedaj začeli odkrivati Slovenijo.

Pri tem odkrivanju in spoznavanju soseda pa je odigralo izredno pomembno vlogo ravno Društvo slovensko-avstrijskega prijateljstva. Zato društvu čestitamo ter se mu zahvaljujemo in mu želimo še mnogo mnogo let uspešnega sodelovanja v Prešernovem smislu, da »le sosed bo mejak«.



 Der Österreichische Botschafter
Avstrijski veleposlanik

Ljubljana, 17. Februar 2012

Sehr geehrter Herr Professor Sodja!

Meine Glückwünsche aus Anlass des zwanzigjährigen Bestehens und Wirkens des Vereins Slowenisch-Österreichische Freundschaft sind verbunden mit großer persönlicher Wertschätzung für Sie, sehr geehrter Herr Professor.

Diese Anerkennung gilt auch Ihren Vorgängern als Vorsitzende des Vereins und allen engagierten Vereinsmitgliedern, die Sie in Ihrer wertvollen Aufgabe unterstützen.

In den Jahren von 1992 bis 2001 hat Prof. Jože Kušar als erster Vorsitzender wesentliche Impulse für die Aufbauarbeit des Vereins und zur Ermutigung der Zusammenarbeit und zum Kennenlernen und Verstehen der kulturellen Identität der beiden Nachbarstaaten gesetzt.

Jože Jeraj, der zweite Vorsitzende (2001 bis 2007) hat sich als ehemaliger slowenischer Handelsminister und langjähriger slowenischer Generalkonsul in Klagenfurt (1992 bis 2000) für die Förderung der wirtschaftlichen Zusammenarbeit und die Gründung von Gemeindepartnerschaften eingesetzt. Zu einem seiner großen und geradezu symbolhaften Erfolge als Generalkonsul zählt der Bau der Passstraße über den Paulitschsattel, der Bad Eisenkappel / Železna Kapla mit Solčava / Sulzbach verbindet.

Im Jahr 2004 hat Jože Jeraj die Kärntner Kulturtage erneut ins Leben gerufen – sie finden seither alljährlich statt.

Dem dritten Vorsitzenden des Vereins, Prof. Dr. Peter Vencelj (2007 bis März 2011), ehemaliger slowenischer Minister für Schulwesen und Sport, lag die Weiterführung und Erweiterung der Kärntner Kulturtage und die Organisation lehrreicher Exkursionen ins Ausland besonders am Herzen.


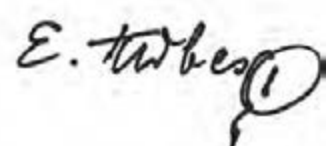
Seit März 2011 leiten Sie, sehr geehrter Herr Professor Sodja, die Geschicke des Vereins Slowenisch-Österreichische Freundschaft. Auch Sie blicken auf eine langjährige Tätigkeit mit dem Ziel der Zusammenarbeit und des besseren Verstehens zwischen den beiden Nachbarstaaten zurück: In der Zeit von 1986 bis 1999 haben Sie als pädagogischer Leiter der Musikschule (Glasbena šola) in Kärnten eine große Zahl junger Musiker unterrichtet und gefördert – unter ihnen befinden sich etliche Preisträger slowenischer und Kärntner Musikwettbewerbe.

Darüber hinaus haben Sie zahlreiche „Europakonzerte“ mit jungen Preisträgern aus Österreich und anderen Staaten in Ljubljana und Velenje initiiert und organisiert.

Sie selbst und Ihre Vorgänger haben sich somit in mehrfacher Hinsicht als „Brückenbauer“ zwischen Menschen mit ihrer Lebensgeschichte und ihrem kulturellen Empfinden bewährt. Für mich ist diese Bezeichnung mit dem Ausdruck höchster persönlicher Wertschätzung für Menschen mit einem hohen Maß an völkerverbindender Verantwortung in Staat, Kirche und der Zivilgesellschaft verbunden.

Nun freuen wir uns alle auf das vielfältige Programm der 10. Kärntner Kulturtage, das am 4. April 2012 mit einem Festkonzert in der Slowenischen Philharmonie in Ljubljana ausklingen wird. Musik verbindet bekanntlich Menschen über Grenzen, Nationalitäten, Sprachen und Kulturen hinweg.

Für Ihre verantwortungsvolle Aufgabe als „Brückenbauer“ wünsche ich Ihnen von Herzen auch in Zukunft den verdienten Erfolg und viel Freude – ad multos annos!

 Dr. Erwin Kubesch


Dr. Erwin Kubesch, avstrijski veleposlanik

Ljubljana, dne 17. februarja 2012

Spoštovani gospod profesor Sodja!

Moje čestitke ob 20. obletnici obstoja in delovanja Društva slovensko – avstrijskega prijateljstva so povezane z velikim osebnim spoštovanjem do Vas, spoštovani gospod profesor.

To priznanje velja tudi Vašim predhodnikom v funkciji predsednika društva in vsem prizadevnim članicam in članom društva, ki Vas podpirajo pri dragocenih nalogah.

Prof. dr. Jože Kušar je med leti 1992 in 2001 kot prvi predsednik podal pomembne impulze za ustanovitev društva ter spodbujal sodelovanje, spoznavanje in razumevanje kulturne identitete obeh sosednjih držav.

Jože Jeraj, se je med leti 2001 in 2007 kot drugi predsednik in nekdanji slovenski minister za trgovino ter dolgoletni generalni konzul v Celovcu (1992 do 2000) zavzemal za spodbujanje gospodarskega sodelovanja in obuditev medobčinskega sodelovanja. Njegov velik – tudi simbolni – uspeh v funkciji generalnega konzula je bila izgradnja ceste čez prelaz Pavličovo sedlo / Paulitschsattel, ki povezuje Bad Eisenkappel / Železna Kapla s Solčavo / Sulzbach. Leta 2004 je Jože Jeraj ponovno obudil Koroške kulturne dneve, ki se od takrat zvrstijo vsako leto.

Tretjemu predsedniku društva, prof. dr. Petru Venclju (od 2007 do marca 2011), nekdanjemu slovenskemu ministru za šolstvo in šport, je bilo še posebej pri srcu nadaljevanje in razširitev Koroških kulturnih dni ter organizacija poučnih ekskurzij v tujino.

V marcu 2011 pa ste Vi, spoštovani profesor Sodja, prevzeli vodenje Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva. Tudi Vi zrete nazaj na dolgoletno delovanje z namenom sodelovanja in boljšega razumevanja med obema državama: V času med 1986 in 1997 ste kot pedagoški vodja Glasbene šole na Koroškem / Kärntner Musikschule poučevali in spodbujali številne mlade glasbenike – med njimi prenekatere dobitnike nagrad slovenskih in koroških glasbenih tekmovanj.

Bili ste pobudnik in organizator številnih »evropskih koncertov« mladih glasbenikov iz Avstrije in drugih držav, ki so potekali v Ljubljani in Velenju. Vi ter Vaši predhodniki ste se tako v mnogih pogledih izkazali kot „graditelji mostov“ med ljudmi z njihovimi življenjskimi zgodbami in kulturnim občutenjem. Zame je ta oznaka povezana z izrazom največjega osebnega spoštovanja do ljudi z veliko mero narodno-povezovalne odgovornosti na nivoju države, cerkve in civilne družbe.

Sedaj se vsi veselimo pestrega programa 10. Koroških kulturnih dni, ki bodo 4. aprila 2012 izzveneli s slavnostnim koncertom v Slovenski filharmoniji v Ljubljani. Znano je, da glasba povezuje ljudi preko meja, ne oziraje se na narodnost, jezik in kulturo.

Za Vašo odgovorno delo kot »graditelja mostov« Vam tudi v prihodnje iz srca želim zaslužen uspeh in obilo veselja – *ad multos annos!*

Vaš, (dr. Erwin Kubesch)



**Mag. Natascha Grilj,
ehemalige Direktorin des
Kulturforums der Österreichischen
Botschaft Laibach (2004–2009)**

Mein erster Kontakt zur slowenisch-österreichischen Freundschaftsgesellschaft geht bereits auf April 1992 zurück, denn – gemeinsam mit Botschafterin Jutta Stefan-Bastl – hatte ich die Gründung der Freundschaftsgesellschaft begleitet und etliche der engagierten Mitglieder kennengelernt.

Wie schon der Name „Freundschaftsgesellschaft“ sagt, sind diese Vereine bemüht, Freundschaften zwischen Menschen und Völkern zu vertiefen und gegenseitiges Verständnis zu fördern. Manche Vereine sind aktiver, manche weniger, denn wie immer und überall hängen Aktivitäten und deren Erfolg vom persönlichen Engagement und der Begeisterung einzelner Personen ab – und in dieser Gesellschaft gab es in all den Jahren zahlreiche engagierte, aktive, begeisterte Protagonisten.

Daher habe ich mit großer Freude als Kulturrätin der Österreichischen Botschaft und Direktorin des Kulturforums Laibach (2004-2009) die Aktivitäten der Freundschaftsgesellschaft aktiv unterstützt. Von den zahlreichen gemeinsamen Veranstaltungen verschiedenster Art möchte ich nur zwei beispielhaft herausgreifen.

Im Mai 2005 unterstützte das Kulturforum das von Prof. Lovro Sodja organisierte sehr erfolgreiche Konzert des Chores „Danica“ in der Slowenische Philharmonie in Ljubljana. Dass danach in der Residenz von Botschafter Inzko bis in den frühen Morgen weitergesungen wurde, zeugt von gegenseitigem Interesse und Freundschaft.

Weiters organisierten wir gemeinsam auch eine Diskussionsreihe „Geistiges kulturelles Erbe als Grundlage für den interkulturellen Dialog“, deren Vorbereitung und Leitung in bewährter Weise das Ehepaar Prof. Majda und Dr. Peter Fister übernahm. Der erste Round Table fand im Rahmen der vom Kulturforum und dem Austrian Science Office organisierten „Wochen der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit“ im Herbst 2007 statt. Fortgesetzt wurden die Diskussionen bei den „Kärntner Kulturtagen“ der Freundschaftsgesellschaft im darauffolgenden Frühjahr, danach wieder im Herbst 2008 bei den Wochen der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit. Auf diese Weise konnten wir uns diesem so wichtigen Thema unseres gemeinsamen Kulturraumes ausführlich widmen. Eines der zahlreichen Referate dieser Reihe beschäftigte sich beispielsweise mit Stereotypen, die Österreich und Slowenien für das jeweils andere Land pflegen und die sich im Laufe der Jahre änderten. Diese immer aktuelle Frage wurde bis spät in die Nacht diskutiert und trug sicherlich zum gegenseitigen Verständnis bei, was sowohl dem Bemühen der Freundschaftsgesellschaft wie auch jenem des Kulturforums entgegenkam – daher wünsche ich der Gesellschaft auch weiterhin viel Freude und Erfolg bei ihren für die Völkerverständigung so wichtigen Aktivitäten.

Mag. Natascha Grilj, direktorica Avstrijskega kulturnega foruma v Ljubljani od leta 2004 do leta 2009

Prvič sem se srečala z Društvom slovensko-avstrijskega prijateljstva aprila 1992, ko sem skupaj s takratno veleposlanico dr. Jutto Stefan-Bastl spremljala ustanovitev tega društva in pri tem tudi spoznala številne izredno dejavne člane.

Kot izhaja že iz samega imena, si društva prijateljstva prizadevajo za poglobitev prijateljstva med narodi in njihovih pripadnikov ter za spodbujanje medsebojnega razumevanja. Kot vsepovsod so nekatera društva bolj dejavna, nekatera manj, ker so dejavnosti in njihovi uspehi odvisni od prizadevanj in navdušenja posameznikov. Za to društvo lahko rečem, da so bili v vseh teh letih njegovi člani nadvse zavzeti, dejavni in zlasti navdušeni.

Iz tega razloga sem kot kulturna svetnica na Avstrijskem veleposlaništvu in direktorica Kulturnega foruma v Ljubljani (2004–2009) tudi z veseljem podpirala dejavnost Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva. Od številnih in različnih skupnih prireditev želim na tem mestu navesti zgolj dva primera.

V maju 2005 je Kulturni forum podprl uspešen koncert koroškega pevskega zbora »Danica« v Slovenski filharmoniji; nastop je organiziral gospod prof. Lovro Sodja. Dejstvo, da se je potem po koncertu na sprejemu pri takratnem avstrijskem veleposlaniku dr. Valentinu Inzku pelo do jutranjih ur, priča o velikem medsebojnem zanimanju in prijateljstvu.

Med drugim smo tudi organizirali niz pogovorov na temo »duhovna kulturna dediščina kot osnova medkulturnemu dialogu«, ki sta jih strokovno pripravila in vodila prof. Majda in dr. Peter Fister. Prva okrogla miza je bila jeseni 2007 v okviru »Tednov čezmejnega sodelovanja«, ki sta jih organizirala Avstrijski kulturni forum in Avstrijski znanstveni inštitut v Ljubljani. Pogovori so se nadaljevali pri »Koroških kulturnih dnevih« Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva spomladi 2008 ter potem zopet jeseni istega leta v okviru »Tednov čezmejnega sodelovanja«. Tako je ta niz pogovorov omogočal celostno obravnavo tako pomembne teme našega skupnega kulturnega prostora. Eden od številnih prispevkov se je na primer ukvarjal s predsodki, ki jih imata Avstrija in Slovenija druga do druge in ki se s časom tudi spreminjajo. Razprava o tem vedno aktualnem vprašanju je potekala pozno v noč in je tako zagotovo prispevala k medsebojnemu razumevanju, za kar se zavzema tako Društvo slovensko-avstrijskega prijateljstva kakor tudi Avstrijski kulturni forum.

Društvu želim še naprej veliko veselja in uspeha pri njegovi pomembni dejavnosti, ko si prizadeva za razumevanje med slovenskim in avstrijskim narodom.

Ustanovitelji Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva

Društvo je bilo ustanovljeno **22. aprila 1992** v prostorih Mohorjeve družbe na Poljanski cesti v **Ljubljani**. Za predsednika je bil izvoljen **dr. Jože Kušar** za tajnika pa **Anton Žmaucar**. Ostali ustanovni člani so bili:

VERA ALJANČIČ, PAVLE BRATINA, JANKO DEŽELAK, DR. JOŽE DUHOVNIK, DR. BORUT KOŠIR, MARKO KUNSTELJ, TOMAŽ KUNSTELJ, MIROSLAV MOZETIČ, IGNAC POLAJNAR, IZIDOR REJC IN JOŽE STRGAR.

Ob ustanovitvi so se včlanili v društvo tudi sledeči:

Dr. Peter Fister, Majda Fister, mag. Peter Gabrijelčič, dr. Sergej Gomišček, dr. Marica Gomišček-Marolt, Andrej Hrastelj, dr. Anton Koren, dr. Alojz Kralj, Domen Kušar, mag. Anton Levstek, Ivan Oven, Sergej Pavlin, Jakob Štunf, dr. Miha Tišler, dr. Vida Tišler, dr. Andrej Umek, dr. Boštjan Vilfan, Marjeta Vilfan, Edo Wallner, dr. Dragica Wedam-Lukič in dr. Janez Žgajnar.

Podatki so prepisani iz arhiva prvega predsednika društva!





Dr. Jože Kušar,
predsednik DSAP od 1992 do 2001

Ob dvajsetletnici delovanja Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva (DSAP)

Društvo slovensko-avstrijskega prijateljstva je bilo ustanovljeno v že samostojni državi Sloveniji 22. 4. 1992 z namenom, da pomaga razvijati dobrososedske odnose in sodelovanje med Republiko Slovenijo in Republiko Avstrijo ter s svojim delovanjem spodbuja in krepi osebne stike med Slovenci in Avstrijci na šolskem, umetniškem, kulturnem, športnem, gospodarskem in znanstveno raziskovalnem področju.

Zamisel o ustanovitvi Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva je nastala v vodstvu Slovenskih krščanskih demokratov. Zato ne preseneča, da smo bili ustanovitelji Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva Slovenski krščanski demokrati. Tedaj je bil čas, ko smo res verjeli, da je samoupravnega socializma konec in bo blaginja zahodnega kapitalizma postala edina in prava prihodnost samostojne slovenske države. Imeli smo iluzije, da bomo s trdim in poštenim delom uredili tudi vse nesporazume in strahove naših sosedov.

Avstrija in Slovenija sta le sosednji državi. Povezuje nas tisočletno skupno življenje v veliki avstro-ogrski monarhiji. Imamo isto vero, življenjske navade in mentaliteto. Še najbolj nas razdeljujejo nerešeni problemi v zvezi s slovensko narodno skupnostjo na Koroškem in Štajerskem. Teh manjšinskih problemov nam ni uspelo razrešiti, čeprav si je tudi naše društvo za to zelo prizadevalo. Še vedno je prisoten »Urangst« (prastrah).

Novoustanovljeni odbor Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva je pripravil obsežen delovni program. Največ pozornosti smo posvetili meduniverzitetnemu in znanstvenoraziskovalnemu sodelovanju med Avstrijo in Slovenijo. Po registraciji Društva 22. 4. 1992 so se začeli vanj vključevati ugledni univerzitetni in družbenopolitični delavci. Vsi so bili moji prijatelji ali znanci. Do leta 2001, ko je prevzel vodenje društva Jožef Jeraj, nismo pobirali nobene članarine. Vse smo delali volonterško v skladu z našimi osebnimi zmoglostmi. Vsa sodelovanja so temeljila na naših poznanstvih in na splošnih pozitivnih občečloveških vrednotah.

V odboru smo imeli različne poglede, vrednote, nikakor pa nismo bili različni v pogledu enakopravnega sodelovanja z Avstrijo in njenimi institucijami. Pripravili smo dober program, k sodelovanju smo pritegnili mnoge ugledne univerzitetne profesorje, pa tudi znane slovenske izobražence. Imeli smo stalne protokolarne obiske na avstrijskem veleposlaništvu v Ljubljani ter vljudnostne pogovore z avstrijskimi ministri. Kadar so prišli na obisk v Ljubljano, smo pri teh obiskih in sprejemih tudi poudarjali in vztrajali pri pravicah slovenske narodne skupnosti na Koroškem in Štajerskem. Iz razdalje dvajsetih let ugotavljam, da bi bili lahko bolj aktivni pri reševanju manjšinske problematike in da bi morali te probleme pri naših avstrijskih prijateljih bolj zaostriti.

So nam pa avstrijski prijatelji zelo pomagali pri reševanju in obnovi Knafljeve univerzitetne ustanove na Dunaju. Ker je Knafljeva ustanova z vodstvom dr. Bistra izkazovala vedno večjo izgubo pri vodenju Knafljeve hiše, je Univerza v Ljubljani z rektorjem dr. Tišlerjem v letu 1993 dosegla pri pristojnem ministrstvu rešitev, da dolgove iz preteklih let pokrije vlada Republike Slovenije ter da jaz kot prorektor Univerze v Ljubljani pripravim projekt za prenovo Knafljeve hiše. Prenova Knafljeve hiše se je zato začela z odločitvijo Ministrstva za šolstvo in šport leta 1993, da pokrije dolgove Knafljeve ustanove in določi Univerzo v Ljubljani, da pripravi načrte za prenovo. Idejne načrte za prenovo Knafljeve hiše sem pripravil leta 1996 in nato sodeloval pri prenovi do leta 2003, ko sta prenovljeno Knafljevo hišo odprla predsednik vlade RS Anton Rop in avstrijski kancler Wolfgang Schüssel.

Uspešnost delovanja našega društva je odvisna predvsem od prizadevnosti in sodelovanja nas članov. Upam, da bo sedanje vodstvo Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva vse dejavnosti društva, ki so že sedaj na zavidljivo visoki ravni, še poglobljalo in razvijalo.

Ljubljana, 28. 10. 2011



Dipl. inž. Jožef Jeraj,
predsednik društva
od leta 2001 do leta 2006

Naših dvajset let – skupni napor so obrodili sadove!

Že kot generalni konzul v Celovcu sem si prizadeval, da bi se stiki med državama Avstrijo in Slovenijo, predvsem pa z ljudmi poglobili iz zgodovinskih, gospodarskih in kulturnih potreb. Spodbudo sem videl v povezavi občin (Celovca z Novo Gorico, Sel s Škofjo Loko, Borovelj s Tržičem, Šentjakoba z Jesenicami, Železne Kaple s Preddvorom in Kranjem ...), podjetij, bank, kulturnih organizacij ... Društvo slovensko-avstrijskega prijateljstva je bilo ustanovljeno takoj po osamosvojitvi Slovenije leta 1992. Tako sem se leta 2001 včlanil v društvo, kjer so bili zelo aktivni predsednik dr. Jože Kušar, prof. Majda in dr. Peter Fister, dr. Andrej Umek, kolega dipl. inž. Jože Strgar, itd. Kasneje sta se nam pridružila tudi dr. Marija Makarovič in prof. Lovro Sodja, ki sta bila zelo povezana s Koroško.

Leto 2001

Dne 12. februarja 2001 je bil izvoljen nov upravni odbor društva v sestavi: predsednik Jožef Jeraj, podpredsednik dr. Jože Kušar, tajnica prof. Majda Fister, sedež društva smo preselili v Črnuče, Ulica v Kokovšek 41. Na izrednem občnem zboru smo sprejeli tudi nov statut.

Takoj smo začeli poglobljeno sodelovati s prijateljskimi društvi v Celovcu in Gradcu. Celovška Mohorjeva družba je bila gostiteljica v prostorih svojega predstavništva v Ljubljani (direktor Marjan Logar). Maja smo se srečali z društvom iz Celovca v Novi Gorici oziroma na Sveti gori, saj sta mesti Nova Gorica in Celovec partnerski mesti.

Septembra smo obiskali Breže na Koroškem, kjer je bila »Srednjeveška razstava«. V maju smo sodelovali na »Zablatnikovem dnevu«, ki ga je v Pliberku pripravila prof. Majda Fister, in se udeležili razstave prof. dr. Petra Fistra v Wolfsbergu. Decembra smo organizirali koncert MePZ društva MIK v Tinjah in Velikovcu.

Naše društvo je bilo predstavljeno v številnih medijih kot primer dobrega prekomejnega sodelovanja med koroškimi Slovenci in Republiko Slovenijo.

Leto 2002

Dne 25. februarja smo na občnem zboru društva ugotovili, da smo pridobili donacije MOL Ljubljana, Mercatorja in Avstrijskega znanstvenega inštituta, ki ga je vodil dr. Miro Polzer, in malih manjšinskih darovalcev. Dne 5. maja smo proslavili 10. obletnico društva in takrat sta bili predstavljeni knjiga Lovra Sodje »Mojih dvajset glasbenih let na Koroškem« in knjiga Jožefa Jeraja »Preko Karavank«. Prirčno smo sprejeli tudi Društvo avstrijsko-slovenskega prijateljstva iz Gradca, ko so prišli na izlet v Ljubljano oziroma v Kamnik. Dne 8. junija smo povabili Avstrijsko-slovensko družbo iz Celovca v Novo Gorico in v Goriška Brda.

Na občnem zboru je bila sprejeta resolucija, ki poziva partnerska društva na Dunaju, v Gradcu in v Celovcu, da okrepijo meddruštveno sodelovanje v kulturi, gospodarstvu, izobraževanju in znanosti (Slovenski znanstveni inštitut na Dunaju, Evropski parlament).

Leto 2003

Dotedanjim donatorjem se je pridružilo tudi Ministrstvo za kulturo, kar je omogočilo tesnejše stike z društvi v Avstriji. Tako smo lahko 29. marca organizirali obisk Gradca, ki ga je vodila mag. Ivanka Gruber, predsednica »Društva Avstrijsko-slovensko prijateljstvo« iz Gradca. Sprejel nas je tudi župan mesta Gradca.

Dne 8. oktobra je društvo pod vodstvom prof. Petra Fistra organiziralo izlet »Po zgodovinskih poteh po Koroškem«, pri katerem je sodeloval tudi Klub koroških Slovencev v Ljubljani. V maju smo v Ljubljani vodili posvet o mednarodnem sodelovanju.

Na žalost je bila naša vloga s prošnjo za sofinanciranje Koroških kulturnih dni na Mestni občini Ljubljana in na Ministrstvu za kulturo zavržena.

Leto 2004

Dne 11. februarja je bila na našem občnem zboru na pobudo Krščanske kulturne zveze sprejeta odločitev, da nadaljujemo s koroškimi kulturnimi prireditvami v Sloveniji. Našo pobudo je sprejelo tudi Ministrstvo za zunanje zadeve oziroma Urad

za Slovence. Pridobili smo tudi dodatne sponzorje oz. donatorje (Energetika Ljubljana, naklonjenost avstrijske ambasade), kar nam je omogočilo tudi izdajo biltena »Srečno, sosed!«.

Dne 12. maja je bila slavnostna seja Državnega sveta, ob kateri smo organizirali razstavo etnološke dediščine zamejskih Slovencev, ki sta jo pripravila Majda in Peter Fister. Nagovor: dr. Janko Zerzer: Kulturna identiteta (Koroška); Erik Švab: Gospodarsko povezovanje (Trst); Jožef Hirnoek: Mednarodno sodelovanje (Porabje). Na prireditvi sta sodelovala Glasbeni center »Emil Komel« iz Gorice in pevski kvintet iz Porabja.

Kulturne dneve je odprla ministrica za kulturo Andreja Rihter, potekali so s sodelovanjem KKZ in SPZ iz Celovca, z naslednjim programom:

- koncert »O tebi poje pomlad« (J. Ropitz, T. Kuntner), muzikal »Kaj pa ti misliš, kdo sem?«,
- lutke iz Celovca,
- predstavitev publikacije dr. Marije Makarovič,
- gledališka predstava: »Kovinski pogled«,
- literarni večer z Vinkom Ošlakom, filozofom in religiologom.

Dne 5. junija je bilo tradicionalno srečanje v Novi Gorici in Kostanjevici. Ogleдали smo si razstavo slikarja Zorana Mušiča. Na Dobrovem smo se srečali z župani iz Celovca, Bilčovsa in Brd ter podžupanom Ljubljane.

Septembra je nastopil službo avstrijskega veleposlanika v Sloveniji dr. Valentin Inzko, kar je veliko pripomoglo k uspešnejšemu delu društva. Še posebej, ko je vodenje avstrijskega kulturnega foruma prevzela mag. Natascha Grilj.

Pripravljali smo projekt prekomernega sodelovanja »Interreg« z občino Bled (brez rezultata).

Leto 2005

Dne 23. februarja je občni zbor potrdil nov upravni odbor v sestavi: dipl. inž. Jožef Jeraj, predsednik, prof. Majda Fister, podpredsednica, člani dr. Peter Fister, prof. Lovro Sodja, dr. Peter Vencelj, Aleš Mižigoj, prof. Janez Stergar, Marjan Logar, tajnik Iztok Majhenič. Občni zbor je potekal v prostorih Slovenskega svetovnega kongresa ob prisotnosti veleposlanika dr. Valentina Inzka in kulturne atašejeke mag. Griljeve ter sekretarja vlade Franca Pukšiča in Rudija Merljaka.

Od 26. aprila do 14. maja so potekali Koroški kulturni dnevi s sodelovanjem KKZ in SPZ s programom:

- predstavitev videokasete dr. Janka Zerzerja »Po Koroških poteh« z nastopom vokalne skupine »Vaščani pojo«,
- likovna razstava Franza Wieceleja, na odprtju sta nastopali sestri Popotnig,
- koncert mešanega pevskega zbora »Danica« v Slovenski filharmoniji, ki ga je organizirala Kulturna agencija LANE iz Loga pri Brezovici,
- okrogla miza v Državnem svetu RS pod naslovom »Slovenstvo v Avstriji 50 let po pogodbi z Avstrijo«. »Koroški vestnik« je izdal poseben zvezek, uredil ga je Janez Stergar.

Dne 18. junija smo se odpravili na tradicionalno pot v Goriška Brda, kjer smo bili gostje župana Franca Mužiča.

V organizaciji društva je Jože Strgar pripravil pot po Dolenjski (Pleterje, Kostanjeviška galerija).

Dne 15. oktobra smo opravili „zgodovinsko“ pot na Koroško, obiskali protiturske tabore in si ogledali druge znamenitosti Podjune. Izlet sta strokovno pripravila Majda in Peter Fister.

Pesnik in igravec Tone Kuntner nam je v prostorih SSK pripravil umetniški večer, kar je bilo posebno doživetje.

Leto 2006

Društvo se je okrepilo z novimi člani, širili smo krog partnerjev ter programsko postali prepoznavni na kulturnih in družabnih prireditvah.

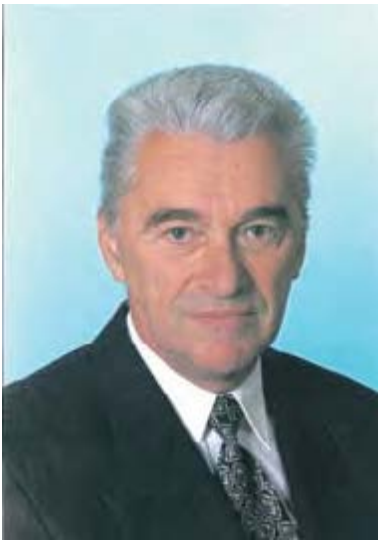
Dne 17. januarja je občni zbor potrdil program za tekoče leto za Koroške kulturne dneve od 16. do 23. aprila:

- razstava bratov Čertov iz Sel v Galeriji Družina,
- koncert MoPZ »Trta« iz Žitare vasi in tamburaške skupine »Tamika« iz Železne Kaple v Filharmoniji,
- predstavitev treh koroških monografij dr. Marije Makarovič,
- Koroški literarni večer, ki ga je vodil dr. Matjaž Kmecl ob petju okteta Suha,
- lutkovna predstava »Mojca Pokrajculja« v Šentjakobskem gledališču,
- okrogla miza v Državnem svetu, ki sem jo organiziral kot član Državnega sveta RS, pod naslovom »Vloga koroških Slovencev v slovensko-avstrijskih odnosih« s kulturnim programom okteta »Deseti brat« in dramskim igralcem Tonetom Kuntnerjem.

Prireditve so bile medijsko podprte z RTV-jem, Delom, Ljubljanskim dnevnikom, Družino in radiem Ognjišče.

Podprli smo akcije za postavitev dvojezičnih tabel na avstrijskem Koroškem, ki jih je vodil Rudi Vouk, podpredsednik Narodnega sveta koroških Slovencev.

V začetku marca 2006 sem zaradi bolezni našel pomoč v podpredsednici prof. Majdi Fister in drugih članih upravnega odbora, za kar sem jim zelo hvaležen. Ker nisem imel več dovolj energije za izvedbo akcij, je funkcijo predsednika odtlej opravljal dr. Peter Vencelj, podpredsednica je postala prof. Fistrova in upravni odbor se je nekoliko razširil z Ivo Šubelj Kramar. V vlogi častnega predsednika društva sem do današnjega dne prisostvoval vsem akcijam, ki so se izvajale, in tudi vsem sejam upravnega odbora.



Dr. Peter Vencelj, predsednik DSAP od 2007 do 2011

V DSAP me je povabil drugi predsednik društva, dipl. inž. Jožef Jeraj. Spoznala sva se že kot člana prve slovenske vlade in kasneje sodelovala pri urejanju odnosov z Avstrijo, še posebno pa v stikih s Koroško. V upravni odbor stranke sem bil prvič izvoljen v letu 2005. Ker se je zdravje predsednika Jeraja ob koncu leta 2006 poslabšalo, mi je predlagal, da prevzamem to dolžnost. Ker iz prejšnjih izkušenj vem, kako zahtevno je vodenje takega društva, če živiš daleč od sedeža društva, te rešitve nisem želel sprejeti. Na prigovarjanje mnogih, predvsem pa podpredsednice Majde Fister in moje žene Irene, sem privolil in tako prevzel skrb za društvo na občnem zboru marca 2007. Na občnem zboru smo spremenili statut društva, kot je zahteval nov zakon o društvih. Na novo smo med drugim uvedli naziv častnega predsednika in častnega člana društva. Sprejeli smo tudi predlog, da bi bil dotedanji predsednik Jože Jeraj imenovan za častnega predsednika. V novem, a večinoma starem upravnem odboru smo nadaljevali delo po programu, ki ga je sprejel občni zbor. Pred nami je bil najzahtevnejši del našega letnega programa, Koroški kulturni dnevi (KKD), ki ga je kot vsa pretekla leta vodila podpredsednica Majda Fister. Sam sem predlagal, da si člani upravnega odbora razdelimo naloge iz programa in da čimprej izberemo blagajnika, ker je vsa blagajniška opravila ves čas do tedaj opravljala podpredsednica.

Osnovna programska izhodišča in oblike delovanja društva so ostali vsa štiri leta mojega vodenja društva podobni. Pred vsakim občnim zborom smo izdali glasilo »Srečno, sosed«, v katerem so bila zbrana poročila o dogodkih preteklega leta in je bil objavljen osnutek programa društva za tekoče leto. Tako so bili tudi KKD namenjeni predvsem predstavitvi kulturnega in narodnega življenja rojakov na Koroškem ter drugih slovenskih skupnosti v Avstriji. Vsebino Koroških kulturnih dnevov smo oblikovali skupaj z osrednjima kulturnima organizacijama KKZ in SPZ. Odprtje KKD je bilo povezano z likovnim področjem, zaključek pa z glasbenim koncertom. Na odru smo spremljali lutkovne in gledališke predstave. Pripravili smo različne okrogle mize s področja literarnega, narodnega, šolskega in verskega življenja na Koroškem.

Za člane in prijatelje društva smo pripravili vsako leto več izletov in srečanj z rojaki v sosednjih državah in po Sloveniji. Dobro smo sodelovali s Klubom koroških Slovencev in drugimi podobnimi društvi v Sloveniji in Avstriji (Gradec, Celovec, Dunaj). Vsako leto v decembru smo imeli v prostorih Medexa, po zaslugi Aleša Mižigoja, tudi prijetno prednovoletno srečanje.

Člani upravnega odbora društva smo se srečevali skozi vse leto, razen v poletnem času. Razlogi so bili različni: od nalog, povezanih z izvedbo letnega programa, do sprememb predpisov v poslovanju društev.

Zaradi preobremenjenosti in zdravja so se v leta 2008 pojavile nekatere težave. Vendar smo se dogovorili, da bomo želje o zamenjavi upoštevali na naslednjem občnem zboru. Zapustila sta nas prof. dr. Peter Fister in Iva Kramar Šubelj, v upravni odbor pa sta bila izvoljena Damijana Pangerčič in Štefan Skledar – Damijana Pangerčič je sprejela dolžnost blagajničarke, Štefan Skledar pa dolžnost tajnika, a je kmalu zaprosil za razrešitev. Do konca mandata je bil tajnik Lovro Sodja. Prof. Janez Stergar se je z vodstvom Inštituta za narodnostna vprašanja (INV) dogovoril, da prenesemo naslov društva na inštitut, kjer bi imeli tudi seje UO. Ob uveljavljanju te spremembe na UE Ljubljana pa sem odkril, da niso bile urejene ne spremembe statuta v preteklosti in ne drugi podatki o društvu. Uspelo mi je, da sem ob izteku mandata zapustil, razen manjših redakcijskih popravkov v statutu, urejeno stanje.

Še bolj zahteven zaplet se nam je zgodil leta 2009, ko je davčna uprava – DURS – prešla na elektronsko oddajo poročila, in leto kasneje, ko je isto zahtevala Agencija Republike Slovenije za javno-pravne evidence in storitve (AJPES). Ko mi je podpredsednica Majda Fister v maju 2009 prinesla zahtevek DURS za oddajo v e-obliki, mi v časovni stiski ni ostalo drugega, kot da to opravi sam. V marcu 2010, dober teden pred iztekom roka za oddajo, se je zgodba ponovila za DURS in AJPES. Z veliko potrpljenja mi je uspelo, da sem tudi to uredil. Žal mi je le, da se je Majda Fister ob tem odločila, da ne bo več sodelovala v odboru društva. Predsednik društva je po zakonu odgovoren za pravno delovanje društva, predpise pa določa država. Naj dodam, da med nami v upravnem odboru ni bilo nesoglasij, različna mnenja smo usklajevali, svoje delo za društvo smo vzeli resno in odgovorno. Vse naše delo je bilo prostovoljno, le materialne stroške posameznikov smo delno pokrili iz društvenih sredstev, odvisno od možnosti.

Pri uresničevanju našega programa, predvsem pri izvedbi KKD, so nam pomagale različne ustanove in podjetja, brez katerih ne bi mogli izpeljati zastavljenih nalog. Ta pomoč je bila v obliki denarja, velikokrat pa tudi v obliki brezplačne ali znižane najemnine prostorov, opreme in drugih storitev. Vsa štiri leta mojega predsedovanja (2007–2010) so bili naši sponzorji Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Veleposlaništvo Republike Avstrije v Sloveniji in Energetika Ljubljana. Večkrat so sodelovali še: Galerija Družina, Klub koroških Slovencev v Ljubljani, Svetovni slovenski kongres, Grand hotel Union, Lutkovno gledališče, Glasbena šola Kranj in Šentjakobsko gledališče. Pomagali so nam tudi: Narodna galerija, Gorenje Velenje, Bank Austria Creditanstalt, UniCredit Bank, Zveza bank Celovec, Škofijska gimnazija Šentvid, Slovenska filharmonija, Mestna občina Ljubljana in Festival Ljubljana, Kulturni forum avstrijskega veleposlaništva v Ljubljani, Mini teater v Križankah, Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Slovenska matica, Župnija Marijinega oznanjenja Ljubljana.

Da smo vsa leta dobro in uspešno izpeljali naš društveni program, je zasluga tudi mnogih posameznikov, družin, kulturnih skupin, društev in osrednjih narodnih organizacij na Koroškem. Brez njihovega sodelovanja tega zagotovo ne bi mogli narediti. Vsem, ki sodelujete z našim društvom, iskrena hvala.

Kranj, december 2011



Majda Fister,
prof., tajnica in podpredsednica
od leta 2001 do leta 2010

DSAP – ob 20. letnici delovanja

Prav v letošnjem letu, ko praznujemo dvajseto obletnico obstoja Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva je tu posebna priložnost, da ocenimo naše delo in ugotovimo, kaj je bilo izrednega, pozitivnega in kaj bi lahko morda storili bolje. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1992 na pobudo nekaj entuziastov, ki so želeli z ustanovitvijo ustvariti čim bolj prijazne odnose z našimi severnimi sosedi. Kar na več področjih naj bi se kazali ti dobrososedski odnosi, tako na kulturnem, šolskem in gospodarskem področju izven okvira ustaljenih političnih sodelovanj. Načrtovana in deloma tudi realizirana so bila nekatera predavanja in javne tribune, za realizacijo bolj zahtevnih programov pa ni bilo nikoli finančnih sredstev – kljub temu je prvi predsednik društva prof. dr. Jože Kušar z veliko mero navdušenja in z njemu lastno komunikativnostjo uspel ustvariti med slovenskimi in sorodnimi društvi v Avstriji prijateljske odnose.

Od ustanovitve DSAP v letu 1992 smo do danes torej dvajset let zdržema delovali le štirje člani, to smo dipl. inž. Jože Strgar, dr. Andrej Umek in prof. dr. Peter ter prof. Majda Fister. Ostali člani društva so se nam priključili kasneje po letu 2001, predvsem pa v času, ko je vodstvo prešlo v roke našega predsednika dipl. inž. Jožeta Jeraja. Osem let dolga konzularna dejavnost dipl. inž. Jožeta Jeraja v Avstriji je nedvomno mnogo pripomogla k prepoznavnosti društva. Dobro je bil seznanjen z vsemi razmerami in možnostmi v Avstriji, poznal je mnoge forume in osebnosti v političnih, gospodarskih in kulturnih vrhovih. S tem njegovim velikim poznanstvom so mu bila vrata sodelovanja povsod na široko odprta. Tako se je tudi seznam članov naglo povečal kar za 25 novih imen s poudarkom, da smo pridobili v naše vrste tudi predstavnike gospodarsko močnih institucij in podjetij. Tudi dejavnost društva se je okrepila prav z novim vodstvom. S predsednikom Jerajem sva odlično sodelovala v zadovoljstvo vseh članov DSAP, najino sodelovanje mi bo ostalo še v nadalje kot vzor skupnega dela.

Tako smo začeli. V maju 2001 je šel dopis na nekaj naslovov, za katere smo predvidevali, da bi jih morala dejavnost društva zanimati. To so bili Ministrstvo za kulturo, Mestna občina Ljubljana, Javni sklad za kulturne dejavnosti, Urad za Slovence po svetu pri Ministrstvu za zunanje zadeve RS, vključili smo močno gospodarsko organizacijo Energetiko, Tobačno tovarno v Ljubljani in nekaj bančnih ustanov kot UniCredit Bank, Bank Austria itd. Vsem smo predstavili program dejavnosti, ki je zajemal v prvi vrsti tesno sodelovanje s sorodnimi društvi, organiziranje kulturnih večerov in organiziranje skupnih obiskov znamenitosti po Sloveniji in Avstriji (Goriška Brda, Prekmurje, koroške umetnostne in zgodovinske spomenike in avstrijsko Štajersko). Ponovno je bilo potrebno oživiti Koroške kulturne dneve itd. itd. Tudi z denarnimi sredstvi se je stanje izboljšalo, vendar smo vsi vlagali v realizacijo načrtov neštete ure prostovoljnega in povsem neplačanega dela. Mnogokrat so bile seje UO kar v stanovanjskih prostorih predsednika Jožeta Jeraja, nato v prostorih Svetovnega slovenskega kongresa, dokler ni v te namene odstopil svojih študijskih prostorov kar prof. Fister na Fakulteti za arhitekturo.

V naslednjih letih smo bogatili program, bila je izvedena vrsta predstavitev strokovnih in znanstvenih knjig tako koroških pisateljev kot naših raziskovalcev (2001–2004). Na likovnem področju smo pripravili razstave slikarjev Franca Wiegeleja »Domovina, mili kraj« (2005), bratov Čertov (2006),

družine Hrobath »Slike, skulpture in poezija (2007), skupinske razstave slikark Koroške kmečke izobraževalne skupnosti »Življenjske pokrajine v slikah« – »Lebenslandschaften« (2009), prve razstave izbranih del slikarjev ki ustvarjajo že 28 let v slikarski koloniji v Svečah (2008), stvaritve kiparjev, keramičarke Nežike Novak (2003) itd.

Z delom in realizacijo načrtov smo dosegli priznanja med vse številnejšimi člani DSAP, pri družbenih organizacijah, ministrstvih in tudi pri sofinancerjih. Prireditve, ki smo jih pripravili, so bile izredno kvalitetne, kar naj pokaže le nekaj vrstic o programu v letu 2004. : V maju izvedeno etnološko posvetovanje o raziskovanju življenja in ohranjanju etnološke dediščine med koroškimi, porabskimi in tržaškimi zamejci s spremljajočo razstavo »Etnološka dediščina zamejskih Slovencev« – v prostorih Državnega zbora – pripravila Majda in Peter Fister. Prav tako je temu prikazu sledila razstava dipl. etnologinje Irene Destovnik z naslovom »Moč šibkih«- študijsko dovršeno delo s socialno tematiko. Cilj je bil vedno enoten – predstaviti različne vsebine življenja Slovencev v zamejstvu in s tem navezavo na njihovo matično domovino ter enoten kulturni prostor.

Na srečanju v Tinjah nam je predaval predstojnik Slovenskega znanstvenega inštituta v Celovcu dr. Avgustin Malle: nadvse zanimivo je bilo predavanje »Preganjani zaradi slovenstva« (2003) in »Iz zgodovine Slovencev na Koroškem po drugi svetovni vojni« (2006). Vrsta predavateljev je oblikovala okroglo mizo v Državnem zboru z naslovom »Slovenstvo v Avstriji – 50 let po pogodbi z Avstrijo« (2005). Posvetovanja, ki so se vršila v prostorih Državnega zbora, je kot aktivni član te institucije pomagal pripraviti predsednik DSAP Jože Jeraj. V jeseni smo pripravili »kulturni dan med Rezijani« v soorganizaciji s kulturnim društvom »Rozajanski dum« iz Bile, Solbice in Osojan. Etnološko podobo odmaknjene doline nam je predstavil dr. Roberto Dapit, popotresno podobo Rezije dr. Peter Fister in dr. Peter Vencelj, skupno s pesnico rezijanske zemlje Silvano Palleti in predsednico prof. Luigio Negro, ki nas je seznanila s povsem svojstvenim načinom življenja Rezijanov in tudi rezijanskega plesa v domu kulture v Bili.

V Ljubljano smo povabili uveljavljene koroške vokalne skupine »Vaščan' pojo« iz Zgornje Vesce pri Bilčovsu, pevski kvartet Vita iz Maribora, Suški oktet iz Suhe v Podjuni, Pevski zbor »Danica« iz Št. Primoža v Podjuni, SPD Trta, tamburaški orkester Tamika ... Filmske upodobitve Janka Zerzerja »Po koroških poteh« so nam z neverjetno silo približale Koroško, čemur so sledili strokovni ogledi Koroške po regijah, osnova predstavitev pa je bila knjiga Petra Fistra o Koroški »Ta hiša je moja, pa vendar moja ni« (Po zgodovinskih poteh po Koroškem (2003), »Protiturški tabori in druge znamenitosti Podjune« (2005), ki jih je strokovno bogatil prof. Fister in prav tako ogled Avstrijske Štajerske in Porabja (strokovno vodila Majda Fister in Peter Vencelj). Zamejski prostor je bil predstavljen tako s strani strokovnjakov in najboljših poznavalcev materialne in tudi nesnovne dediščine. Medse smo povabili gospo Jasno Nemeč Novak, ki nam je približala ustvarjalce na pesemskem področju (knjiga o Pavlu Kernjaku, Nageletu in drugih), najbolj plodovito raziskovalko dr. Marijo Makarovič smo gostili večkrat (2003, 2006 in 2008) s predstavitevijo njenih knjig od serije »Tako smo živeli« do njenih številnih monografskih del o posameznih koroških vaseh kot so Sele, Vogrče, Korte itd. Mirno lahko zatrdimo, da tako temeljnih raziskav na Koroškem doslej še ni nihče pripravil kot prav dr. Makarovičeva. Dr. Reginald Vospornik nas je seznanjal s literarnimi ustvarjalci 19. in 20. stoletja. Predstavljeni sta bili knjigi naših članov inž. Jožefa Jeraja »Preko Karavank« in knjiga glasbenega učitelja na Koroškem sedanjega predsednika DSAP Lovra Sodje »Mojih dvajset glasbenih let na Koroškem« (2002), ki je kasneje bil tudi organizator posameznih koncertov slovenske Glasbene šole na Koroškem (2008 v Kranju in kasneje v Ljubljani).

Gledališke predstave in lutkovne igrice za najmlajše »bodoče« člane DSAP-a v izvedbi mladih koroških ustvarjalcev so bile sleherno leto prijetno kulturno poživilo tudi za širše okolje zainteresiranih Ljubljančanov. Vsako leto je bila na sporedu tudi gledališka predstava mladih koroških gledaliških skupin. Vse to so bile uspele predstavitve kulturnih dosežkov koroških Slovencev v slovenski prestolnici in s tem objektivno seznanjanje domače javnosti o delu in dosežkih koroških sonarodnjakov. Delali smo v prepričanju, da smo na tak način omogočili bodočnost njihovim naporom za ohranitev narodne identitete in vzporednega povezovanja v skupni evropski prostor.

Pri sestavljanju letnih programov in vsebine Koroških kulturnih dni smo skupaj v upravnem odboru določali program dejavnosti, predvsem pa sodelovanje s Krščansko kulturno zvezo in Slovensko prosvetno zvezo, sama pa sem z veliko izkušnjami v organizaciji take dejavnosti pričela z vedno bolj samostojnimi prireditvami, za katere pa sem bila prepričana, da bodo približale tako naše zamejske prijatelje kot tudi publiko v Ljubljani in bližji okolici. Zdelo se mi je, da moramo predstaviti in spregovoriti o temah kot je »O enakopravnosti v ustvarjalnosti žena znotraj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem« (2007). V predstavitev, ki jo je oblikovala prof. Irena Destovnik, so bile zajete ustvarjalke z mnogih področij dejavnosti od pedagogike, gospodarstva, medicine in politike, gledališča do vlog čudovitih mater, ki svojo kariero vidijo v svojih otrocih.

Večer, ki smo ga posvetili današnjim razmeram v koroški cerkvi z naslovom »Slovinci in Cerkev na Koroškem danes in v stoletju pred nami« (2007), smo pripravili v sodelovanju s koroškimi duhovniki rektorjem Kopeinigom, škofijskim kanclerjem Marketzom, dekanom Olipom in predsednikom Katoliške izobraževalne skupnosti Zablatnikom, je bil eden najbolj zanimivih. Prvič je bila dana beseda predstavnikom cerkvenega življenja in s tem priložnost, da so nas seznanili z aktualnim izginjanjem in utapljanjem slovenske besede in kulture v morju večinskega nemškega naroda tudi v Cerkvi. Podijska razprava nam je približala nesporno veliko vlogo duhovništva, ki služi kot izhodišče za raznoliko duhovno, kulturno izobraževalno in hkrati zbliževalno dejavnost med ljudmi obeh narodnosti.

V istem letu (2007) je izšla tudi antologija dvanajstih mlajših koroških pesnikov in literarnih ustvarjalcev z naslovom »Besedolomnice«. Izdaja antologije je bila skupen projekt ZSO iz Celovca in Tržaškega tiska iz Trsta. Predstavili smo jo z vsemi soustvarjalci in tržaškim pesnikom Acijem Mermoljo. Večer je pripravila prof. Irena Destovnik.

Ob dejstvu, da se na koroškem srečuje več identitet – je bilo najvažnejše vodilo prireditvam v zadnjih letih izpostavljanje in poudarjanje sožitja nemških in slovenskih ustvarjalcev v enem prostor. Ob srečevanju z obojimi se je izkazalo, da so vse pregrade med enimi in drugimi pogosto prenapihnjene in nudijo opore le političnim razhajanjem. Prav ta vsebina Koroških kulturnih dni, kakor sem si jo zamislila in zastavila, je po večletnih prizadevanjih dosegla, da so slovensko in nemško govoreči Korošci skupaj oblikovali program in tako presegle enostranske vrednostne ocene – izvirna slovenska ljudska kultura je bila predstavljena kot enakovredna formalni avstrijski in specifičnost lokalne, regionalne ali prekomejne identitete je bila ob zaključku sprejeta kot najvišja vrednota skupnega prostora.

Moja zamisel, da bi povabila k oblikovanju programa tudi nemško govoreče ustvarjalce je izoblikovala izredno likovno prireditev – razstavo »Lebenslandschaften- Malerei und Graphik Oesterreichischer Bauerninnen – Življenjske pokrajine v slikah«, ki so jo pripravile umetnice, včlanjene v Kmečko izobraževalno skupnost žena Južne Koroške, ki jo sestavljajo tako nemško govoreče in slovenske žene skupaj. To je bil prikaz likovnih del 22-tih umetnic samoukinj, ki pa so se izobraževale na številnih tečajih in risarskih šolah po Koroškem. Njihova dela so bila res odličen prikaz ustvarjalnosti, ki bi brez samoiniciative bila povsem potisnjena v ozadje. Svoje umetniške ambicije so izrazile v izredno homogenem prikazu slikarskih stvaritev v najrazličnejših tehnikah Z oblikovanjem razstave in kataloga, ki sva jo pripravila in oblikovala skupaj s Petrom Fistrom v sodelovanju s predsednico Kmečke izobraževalne skupnosti na Koroškem Vido Obid, so bile vse udeleženke izredno zadovoljne, kar so potrjevale njihove številne zahvale, ki so jih posredovale po končani razstavi.

Naslednji programski sklop po moji zamisli so predstavitve koroških dialektoloških značilnosti v besedi in pesmi (2009). Ljubljancanom je bilo nujno prikazati jezikovno raznolikost zamejske koroške regije, da bi se razblinilo mišljenje le o enem »koroškem« dialektu. Najbolj originalen način je bil, da sem z izdelanim projektom povabila v Ljubljano domačine iz vseh treh dolin, da so s svojim nepovtorjenim govorom in pesmijo izrazili neverjetno pestrost in bogastvo na dialektološkem področju. Znanstveno so bili dialekti najprej pojasnjeni s predstavitvijo dialektologinje prof. dr. Herte Lausegger s slavističnega oddelka celovške Univerze. Povabljeni so bili domačini iz zadnjih vasi Gornje Zilje, kjer se še morda sliši domača ziljska govorica, ki pa dnevno izginja; enako so predstavili rožansko narečje tudi domačini iz Gur in Roža in podjunsko narečje domačini iz Podjune. Tako smo lahko na najbolj avtentičen način doživljali vso zvočnost koroške govornice v pesmi in besedi, ki jo vedno zaznamujemo kot najbolj melodiozno danost izmed vseh pokrajin slovenskega etničnega prostora. Nujno bi bilo

podpirati jezikovne posebnosti (tudi na tak način), zlasti ko vidimo, kako neusmiljeno izginjajo vse jezikovne značilnosti in lepote, nekaj, kar nas je stoletja odlikovalo in delalo posebne s svojo visoko kulturno dediščino, nas bo prav v zadnjih letih povsem izenačilo z ostalim svetom.

V prostorih Svetovnega slovenskega kongresa je bil predstavitveni večer dosežkov Krščanske kulturne zveze (KKZ) in Narodopisnega inštituta Urban Jarnik (2009). Predstavljene so bile predvsem številne publikacije, ki jih izdaja KKZ in Inštitut Urban Jarnik. Publicistično delo je izredno bogato in raznoliko, o čemer pričajo številne monografije o slovenskih velikih ustvarjalcih Koroške. Tudi zvočna beleženja so izrednega pomena, ker beležijo vse bogastvo pevske kulture koroškega človeka in so obenem najbolj plemeniti dokazi identitete in odličnosti naroda.

Zase lahko povem, da vedno ubiram poti, ki so manj shojene in želim dokazati kaj mi še pomeni visoka kultura – ni nujno, da je ustvarjena v Ljubljani ali na Dunaju ali tudi v Celovcu, zato prav načrtno težim za tem, da poiščem stik s skupinami ali ustvarjalci, ki bogatijo podeželje, ki pa jim je dostop do visokih kulturnih krogov toliko bolj težak. Nadvse srečna sem bila tudi, ko smo odbirali slikarska dela v Svečah za razstavo, o kateri so kasneje povedali obiskovalci, da je bila ena najlepših slikarskih razstav v galeriji Družina ali kako z veseljem smo prisluhnili poeziji kulturnika iz Podjune Stanka Wakouniga in literarni ustvarjalki Aniti Hudl ter besedam nemškega kulturnega kritika Bertranda Steinerja, ki mi je v kasnejšem osebni pogovoru prav podčrtal bogastvo, posebnost in drugačnost od njegovih lastnih nemško govorečih someščanov – ti sicer mnogokrat bolj potihno a vendar priznavajo slovensko sposobnost in zavzetost za lepoto in kulturo.

Skupni pogovori vseh treh slovenskih srednjih šol s Koroškega (Slovenska realna gimnazija, Višja gospodarska šola iz Št. Petra v Rožu in Trgovska akademija v Celovcu) s predstavniki naših šol so dajali smernice nadaljnjemu razvoju izobraževanja v skupnem prostoru, saj mnogi naši dijaki obiskujejo prav omenjene šole na Koroškem. Kar nekaj študentov s Koroške študira tudi na ljubljanski Univerzi. Zato so prav te povezave nedvomno izredno koristne. Pogovorni večer je organiziral novi predsednik DSAP dr. Peter Vencelj, sicer odličen poznavalec zgodovine zamejskih Slovencev, kar je večkrat dokazoval, ko nas je tudi on popeljal po znamenitostih koroške dežele. Seznanjal nas je z zgodovino Labotske doline (2007), ko smo nato pot nadaljevali po našem predelu Koroške, sem vodstvo prevzela sama, saj je to področje, kjer sem preživljala mladost in šolanje na ravenski gimnaziji. V gostišču Rupar na Prevaljah smo bili počaščeni tudi z igralskim nastopom Prežihove »Hudobivške Metec«, da smo kasneje toliko bolj globoko dojemali vsebino Prežiha v Kotljah. Takrat smo obljubili, da se k Prežihu še povrnemo.

Nikakor pa ne smemo iti mimo odličnega sodelovanja Avstrijskega Veleposlaništva in Avstrijskega Kulturnega foruma ter Avstrijskega Znanstvenega inštituta v Ljubljani, kjer smo odlično sodelovali tako z veleposlanikom dr. Valentinom Inzkom, s kulturno atašejsko mag. Natascho Grilj in direktorjem znanstvenega inštituta dr. Mirom Polzerjem. Vsi imenovani so odlično sodelovali pri izvedbi projekta »Tedni čezmejnega sodelovanja« in pri treh posvetovanjih, ki sva jih organizirala s prof. Fistrom. Posvečena so bila problematiki odkrivanja in varovanja snovne in nesnovne kulturne dediščine v skupnem prostoru Slovenije in Avstrije. Sodelovali so mnogi pomembni strokovnjaki iz obeh dežel. V sodelovanju z Inštitutom za narodnostna vprašanja in predsednikom Kluba koroških Slovencev ter našim članom prof. Janezom Stergarjem in v uredništvu Majde Fister je izšel v letu 2009 tudi zbornik s predavanji vseh treh posvetovanj z naslovom »Kulturna dediščina kot priložnost za slovensko – avstrijsko čezmejno sodelovanje.« Prav tako je vsa leta izhajalo letno glasilo društva »Srečno, sosed«.

Omenila bi še zelo uspelo srečanje s slikarjem Valentinom Omanom, ko smo si v njegovem spremstvu ogledali njegove najbolj imenitne stvaritve po vsej Koroški in nazadnje še obisk Prekmurja in Porabja skupaj s Slovenskim etnološkim društvom; prav poseben je bil obisk ciganske vasi Pušča, kjer so nas z veseljem sprejeli in nam razkazali njihovo naselje in muzej kar družno številni cigani z njihovim predsednikom.

Nismo našli vseh dogajanj, ker bi bilo morda preobremenjujoče, a že z navedenim si lahko potrdimo, da je bilo storjenega veliko. Novemu vodstvu lahko le želimo, da nadaljuje s takimi projekti, kot smo to doslej izvedli najbolj požrtvovalni člani društva.

Lovro Sodja, prof., predsednik društva od 16. marca 2011 dalje

V društvo sem kot član na povabilo tedanjega predsednika **dipl. inž. Jožeta Jeraja** vstopil že **junija 2001**, ko sem se udeležil izleta v Goriška Brda in na Sveto goro nad Gorico. Nato so sledili izleti članov društva najprej marca leta 2003 v Gradec, ko je ta postal Evropska prestolnica kulture, isto leto maja smo pa na mojo pobudo odšli peš od sedanjega mejnega prehoda Ljubelj po stari cesti na nekdanji mejni prehod vrh Ljubelja (1.369 m). **Leta 2005 sem postal član upravnega odbora društva** in sem maja v okviru Koroških kulturnih dni (KKD) že organiziral koncert MePZ »Danica« iz Št. Primoža preko svoje Kulturne agencije LANE. O tem koncertu in o razstavi slikarja Franca Wieceleja je na videokaseto posnel enourni film naš žal že pokojni član inž. Drago Praintz. Te kulturne dneve je leta 2004 na pobudo Krščanske kulturne zveze ponovno obudil inž. Jože Jeraj, vendar sem osebno sodeloval že pri **prvih koroških dnevih marca 1985 v Cankarjevem domu** v Ljubljani, ko so potekali pod naslovom »**Kulturni dnevi Slovencev iz Avstrije**«. Tedaj sem kot učitelj **slovenske Glasbene šole na Koroškem** pripeljal v Ljubljano svoje učence flavte iz Bilčovsa in Št. Janža, kar sem popisal tudi v svoji knjigi »Mojih dvajset glasbenih let na Koroškem«, ki je izšla leta 2002 pri Mohorjevi založbi v Celovcu.

V zelo dobrem spominu imam izlet v znamenito dolino **Rezijo junija 2007**, o čemer – kakor tudi o drugih akcijah društva – zelo podrobno piše tudi prof. **Majda Fister** v svojem prispevku. Seveda sem, kot dolgoletni amaterski fotograf, vedno nosil na izlete s seboj fotoaparata, zato svoj zapis in druge prispevke nekdanjih predsednikov društva sedaj lahko v tem zborniku dokumentiram s številnimi posnetki. Tu bi se zahvalil tudi Bogdanu Hrenu, ki pridno fotografsko beleži našo dejavnost v Ljubljani. Kot glasbenik sem seveda lahko največ prispeval pri organizaciji glasbenih prireditev v okviru **Koroških kulturnih dni (KKD) v Ljubljani**, in tako sem pri kulturnih dnevih organiziral predvsem koncerte koroških pevskih zborov, na katerih smo gostili že skoraj vse večje pevske zборе, kot npr. Moški pevski zbor SPD »Trta« iz Žitare vasi, Mešani pevski zbor »Danica« iz Št. Primoža kar dvakrat, Mešani pevski zbor Sele, Koroški deželni mladinski zbor iz Celovca (v njem pojejo pretežno samo nemško govoreči Korošci) in Mešani pevski zbor Podjuna iz Pliberka, ki bo letos drugič nastopil ob sklepu 10. KKD v Ljubljani, skupaj s kvintetom bratov Smrtnik in okteto Suha. Večkrat so sodelovale tudi manjše pevske skupine, kot so sestre Hartmann – »Hartmance«, ali pa instrumentalni trio Primus Sitter-Stefan Gferrer-Emil Krištof, ki je lani popestril poezijo pesnika Janija Oswalda. Na KKD smo organizirali tudi zelo uspešni razstavi slikarja in pesnika **Gustava Januša** leta 2010 in slikarke **Zorke Weiss** leta 2011 – obe sta bili na ljubljanskem gradu. Tudi Mestna občina Ljubljana, ki je bila obakrat pokroviteljica razstave, nam je zelo naklonjena. V njenem imenu nas je obakrat pozdravil **podžupan Aleš Čerin**.

Junija 2010 sem že kot tajnik društva organiziral izlet na Koroško, kjer smo se tudi prvič popeljali z ladjo **po Vrbskem jezeru**, obiskali hišo kiparja in slikarja **Franceta Goršeta** in njegov »Vrt koroških slovenskih kulturnih delavcev« v **Svečah**, kjer sta nam predsednica prosvetnega društva »Kočna« **Tatjana Feinig** in nekdanji državni poslanec ter takratni predsednik NSKS **Karel Smolle** veliko povedala o tem pomembnem slovenskem umetniku. Obiskali smo tudi romarsko cerkev v Podgorjeh v Rožu. S svojim bogatim znanjem mi je pomagal **dr. Peter Vencelj**, ki je isto leto oktobra strokovno vodil tudi zelo zanimiv izlet društva v **Furlanijo-Julijsko krajino**. Obiskali smo Staro goro nad Čedadom, si v Čedadu ogledali stolnico, Langobardski tempelj in spomenik Ivanu Trinku, duhovniku z mnogimi humanističnimi darovi in nato obiskali še slovensko občino Števerjan. Ustavili smo se še ob izviru reke Timav.

Zelo pomembno je bilo **2. Srečanje vseh društev in družb prijateljstva z Avstrijo oz. Slovenijo**, ki sem ga kot koordinator organiziral **25. septembra 2010 v Slovenski matici v Ljubljani** – v okviru Evropskega dneva jezikov. To pot smo se prvič zbrali člani vseh petih društev in družb prijateljstva z Dunaja, iz Gradca, Celovca, Maribora in Ljubljane. Povabil sem tudi oba Kluba koroških Slovencev – iz Ljubljane in Maribora – ter Klub Korošcev iz Ljubljane. Po poročilih vseh predsednikov društev smo obiskali še Državni zbor RS in ljubljanski grad.

Leto 2011 je bilo zelo bogato s prireditvami in izleti.

Že 27. januarja je bila v Ljubljani, na naš predlog, s srebrno plaketo **Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti (JSKD)** nagrajena nekdanja podpredsednica društva **prof. Majda Fister**. V utemeljitvi je bilo zapisano, da je »s svojim raziskovalnim delom in kulturnim sodelovanjem s Slovenci v zamejstvu zlasti

v okviru DSAP pripomogla k povezovanju prostorov na obeh straneh naše meje in s tem k ohranjanju in razvijanju nacionalne kulturne dediščine«.

16. marca sem bil na zboru članov v kavarni Slamič v Ljubljani, **na predlog dr. Petra Vencija, ki je postal podpredsednik**, izvoljen za predsednika društva, zato sem želel čim bolj kakovostno realizirati naš letni načrt dela.

Od 8. do 15. aprila smo v Ljubljani organizirali **9. Koroške kulturne dneve** na petih prizoriščih, o čemer posebej poročamo.

21. maja smo organizirali zanimiv društveni **izlet v Belo krajino**. Ogljedali smo si Muzej kočevskih Nemcev v Občicah, kjer smo izvedeli marsikaj zanimivega o kočevskih Nemcih, se odpeljali do izvira reke Krupe in si v Metliki ogledali še Belokranjski muzej. Bil je zelo poučen izlet, saj tudi mi ne poznamo dovolj naše domovine. Izlet je organiziral in vodil član upravnega odbora društva **Jože Romšek**.

24. septembra se nas je nekaj članov upravnega odbora udeležilo **3. Srečanja vseh društev oz. družb prijateljstva z Avstrijo oz. Slovenijo v Mohorjevi hiši v Celovcu**, kjer sem poročal o delu društva. Veliko zanimivega smo izvedeli tudi o delu Avstrijsko-slovenske družbe iz Celovca (predsednik **dr. Raimund Grilc**), ki je srečanje organizirala s pomočjo svojega tajnika **mag. Jožeta Piceja**. Poročali so tudi **Milka Hudobnik**, tajnica Avstrijsko-slovenske družbe z Dunaja, in **mag. Ivanka Gruber**, predsednica društva »Avstrijsko-slovensko prijateljstvo« iz Gradca. V Št. Vidu ob Glini smo se udeležili deželnega jormaka – semnja, nato nas je pa član našega UO **Janez Stergar** vodil po izkopaninah Štalenske gore/Magdalensberg, ustavili smo se pa tudi pri Gospe Sveti in knežjem prestolu na Gosposvetskem polju.

8. in 9. oktobra sem organiziral dvodnevni **izlet na Dunaj**, kjer smo se v Knafljevi hiši srečali z vodstvom Avstrijsko-slovenske družbe Dunaj in obiskali koncert v znameniti dvorani Musikverein. O tem poročamo na drugem mestu.

Sicer smo pa v zadnjih dveh letih intenzivno sodelovali tudi z **Mohorjevo založbo iz Celovca (z odgovornim urednikom mag. Hanzijem Filipičem in direktorjem dr. Antonom Korenom, ki je naš ustanovni član!) in Slovensko prosvetno zvezo (s poslovodjo dr. Jankom Mallejem)**, ki sta v Ljubljani predstavljali svoje vsakoletne »knjižne darove«. Mohorjeve knjige smo v decembru 2010 in 2011 na prednovoletnem srečanju v podjetju Medex predstavili tudi svojim članom (zahvala za gostoljubje članu našega UO **Alešu Mižigoju**), sam sem pa za revijo »Svobodna misel« napisal tudi nekaj člankov o koroških knjižnih izdajah in o koroških kulturnih prireditvah. **Krščanska kulturna zveza** z dolgoletnim predsednikom **dr. Jankom Zerzerjem** in sedanjo predsednico **mag. Sonjo Kert Wakounig** ima posebno mesto v našem dolgoletnem sodelovanju. V Katoliškem domu prosvete v Tinjah nas je vedno z naklonjenostjo sprejel rektor **Jože Kopeinig**, ki je duša tega doma – stičišča duhovne kulture Srednje Evrope.

Sem pa izredno vesel, da smo v letih 2010 in 2011, ko sem bil tajnik in sedaj predsednik, vsi skupaj s pomočjo članov upravnega odbora pridobili kar **39 novih članov društva**. Večina novih članov se udeležuje naših izletov in drugih dejavnosti. Vseh teh akcij ne bi mogli izvesti brez pomoči tudi drugih članov upravnega odbora društva, ki sem jih že omenil in tajnice **Damijane Zelnik** ter blagajničarke **Damjane Pangerčič** – hvala vsem! Zahvaljujem se tudi **Janezu Stergarju, predsedniku Kluba koroških Slovencev Ljubljana**, ki neumorno že več let preko e-obvestil skrbi za obveščanje o vseh, za slovensko narodno skupnost pomembnih dogodkih v Sloveniji, na Koroškem in v Furlaniji-Juljski krajini.

Poleg naših stalnih financerjev in sponzorjev, ki sem jih navedel že v uvodu tega zbornika, se lepo zahvaljujem za sodelovanje in pomoč organizacijam in njihovim vodjem, predvsem **Inštitutu za narodnostna vprašanja**, kjer imamo svoj sedež (direktorici **dr. Sonji Novak Lukanovič**), **Svetovnemu slovenskemu kongresu v Ljubljani** (Franciju Feltrinu in Sonji Auguštin), **Slovenski matici** (predsedniku **dr. Milčeku Komelju**), **Slovenski filharmoniji** (direktorju **Damjanu Damjanoviču**), **Festivalu Ljubljana** (direktorju **Darku Brleku**), **Mestni občini Ljubljana** (županu **Zoranu Jankoviču** in podžupanu **Alešu Čerinu**), **Mini teatru v Ljubljani** (direktorju **Robertu Waltlu**), **Šentjakobskemu in Lutkovnemu gledališču** (direktorju **Urošu Korencanu**) in seveda vsem društvom oz. družbam prijateljstva z Dunaja, iz Gradca, Celovca in Maribora ter obema Kluboma koroških Slovencev – iz Ljubljane in Maribora – ter Klubu Korošcev iz Ljubljane.

Vsem nekdanjim in sedanjim članom našega društva iskreno čestitam k 20-letnici ustanovitve društva!

Ljubljana, januar 2012

Poročila o prireditvah DSAP v letu 2011

Zaključek 9. Koroških kulturnih dni v Ljubljani (8.–15. aprila 2011) – poročilo za medije

Društvo slovensko-avstrijskega prijateljstva je v sodelovanju s **Krščansko kulturno zvezo in Slovensko prosvetno zvezo iz Celovca** v času od 8.–15. aprila organiziralo 9. Koroške kulturne dneve v Ljubljani.

Osmega aprila jih je z vsebinsko zelo bogatim nagovorom v Viteški dvorani Križank odprl **dr. Boštjan Žekš, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu**, ob prisotnosti **dr. Blaža Kavčiča**, predsednika Državnega sveta Republike Slovenije. Nato je avstrijski igravec Dietmar Pickl izvrstno interpretiral nekatere večjezične pesmi pesnika Janija Oswalda ob spremljavi odličnega instrumentalnega tria. Odprtje 9. KKD je organiziral **Lovro Sodja**.

Devetega aprila je mladinska lutkovna skupina KPD Šmihel v Mini teatru uprizorila igrico RADOVAN, v kateri je nazorno prikazala borbo poštenega Radovana proti diktatorju Hinklu, kjer na koncu dobro premaga zlo! Uprizoritev je organiziral **dr. Peter Vencelj**.

V ponedeljek 11. aprila je podžupan Mestne občine Ljubljana **Aleš Čerin v Palacijo ljubljanskega gradu** odprl razstavo modernistične **koroške slikarke Zorke L-Weiss** z naslovom PREMIKI. Razstavo sestavljajo trije tematski sklopi: Običe – pokrajinski pasovi, Gaber – pokrajinska polja in akvareli Fragmenti. V skoraj polni dvorani Palacija je bila razveseljiva številčna udeležba koroških Slovencev, ki spremljajo delo Zorke Weiss doma in v tujini. Posebej smo pozdravili **dr. Franceta Bučarja**, prvega predsednika slovenskega parlamenta. Razstavo je organiziral **dr. Peter Vencelj**.

V torek 12. aprila smo v sodelovanju s **Klubom koroških Slovencev Ljubljana** pod vodstvom predsednika **Janeza Stergarja in člana našega UO** v Svetovnem slovenskem kongresu predstavili štiri nove knjige z območja avstrijske Koroške: obsežno monografijo koroškega zborovodje in skladatelja Pavla Kernjaka izpod peresa Jasne Novak Nemeč, skladateljski opus koroškega zborovodje, organista in skladatelja prof. Jožeta Ropitza »Pojmo novo pesem«, Marija Makarovič je predstavila »Podobe zdravstvene kulture koroških Slovencev«, Valentin Kumer je pa predstavil Vaško kroniko »Da bi sonce posijalo« svojega očeta Mirka Kumerja – Črčaja.

Pevci MePZ Danice in Trio Korotan s pevci so **v petek, 15. aprila** na koncertu v Kozinovi dvorani Slovenske filharmonije navdušili skoraj polno dvorano z originalnimi pesmimi in priredbami koroških narodnih pesmi. Med publiko smo pozdravili **dr. Erwina Kubescha**, veleposlanika Republike Avstrije in **dr. Christo Sauer**, direktorico avstrijskega Kulturnega foruma, ki je **poleg Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, JSKD RS in območne izpostave Ljubljana**, prispeval denarna sredstva za izvedbo 9. KKD. Koncert in zaključek 9. KKD je organiziral **Lovro Sodja**.

Poročilo pripravil: Lovro Sodja, prof.

Medijski odmevi o delu društva v letu 2011

Zbor članov DSAP, Ljubljana, Kavarna Slamič, 16. marca 2011

1. 18. 3.: Spletne novice ORF: volksgruppen.orf.at/slovinci/novice: **Sodja novi predsednik DSAP (foto)**.
2. 18. 3.: ORF, Slovenska oddaja: **telefonski intervju Andreja Mohorja z novim predsednikom DSAP L. Sodjo**.
3. 25. 3.: Gorenjski glas: Jože Košnjek: **Sosedi in tudi prijatelji (s fotografijo)**.
4. 25. 3.: NOVICE, Celovec: **Trudijo se za slovensko-avstrijsko prijateljstvo (foto)**.
5. 27. 3.: NEDELJA, Celovec: **Povezovanje: L. Sodja novi predsednik DSAP (foto)**.
6. 3. 4.: NEDELJA, Celovec: **V. Gotthardt: »Včasih je preveč birokratiziranja...« (foto), Lovro Sodja predsednik DSAP**.

9. Koroški kulturni dnevi v Ljubljani (8.–15. 4. 2011):

1. 4. 4.: Klub koroških Slovencev v Ljubljani: **Janez Stergar: e-obvestilo članom**; med drugimi poročili: program 9. KKD.
2. 4. 4.: Radio SLO, 1. program: SOTOČJA: Mateja Železnikar: **intervju z Lovrom Sodjo**.
3. 5. 4.: STA: e-Ljubljanske novice: **V Ljubljani letos že deveti Koroški kulturni dnevi**.
4. 5. 4.: Radio Ognjišče: **Merljak Matjaž: napoved 9. KKD**.
5. 5. 4.: Avstr. kulturni forum: **URA ZA KULTURO: Napoved 9. KKD**.
6. 6. 4.: Spletne strani ORF: **Začetek 9. KKD**.
7. 6. 4.: Gorenjski glas, priloga Sosed/Nachbar: **Jože Košnjek: Deveti Koroški kulturni dnevi** (foto).
8. 6. 4.: Janez Stergar, E-obvestila: **Najava 9. KKD s celotnim programom**.
9. 6. 4.: Društvo slovenskih pisateljev: E-obvestila: **Napoved otvoritve 9. KKD**.
10. 7. 4.: Gorenjski glas: www.sosed-nachbar.eu: **Jože Košnjek: Sosedje in tudi prijatelji** (foto): **prof. L. Sodja je nasledil dr. Petra Venclja**.
11. 7. 4.: E-Ljubljanske novice: **9. Koroški kulturni dnevi**.
12. 8. 4.: STA, TV/AV: **V Ljubljani drevi začetek koroških kulturnih dnevov**.
13. 8. 4.: DELOSKOP, Ljubljana: Križanke, Viteška dvorana, **napoved odprtja 9. KKD v Viteški dvorani**.
14. 8. 4.: NOVICE, Celovec: **napoved 9. Koroških kulturnih dnevov**, celoten program.
15. 8. 4.: DELO, Marjan Zlobec: **9. koroški kulturni dnevi v slovenski prestolnici**.
16. 8. 4.: TV SLO, ODMEVI: **Intervju J. Oswalda in L. Sodje iz Križank** (DVD).
17. 8. 4.: ORF.at, Volksguppen, Slovenci: **Začetek 9. koroških kulturnih dnevov**.
18. 8. 4.: Republika Slovenija, Vlada RS: **Minister Žekš bo odprl 9. Koroške kulturne dneve v Ljubljani**.
19. 8. 4.: www.radioaktual.si/?mod : **Drevi začetek Koroških kulturnih dnevov**.
20. 8. 4.: Radio.ognjisce.si/sl/117: **9. Koroški kulturni dnevi**.
21. 9. 4.: www.rtvsllo.si/index.php?c: Koroški Slovenci se bodo predstavili v prestolnici.
22. 15. 4.: NOVICE, Celovec: **9. KKD, Privlačni obdravski trenutki domiselne omike** (foto).
23. 15. 4.: Gorenjski glas: Jože Košnjek: **Slovenci v zamejstvu: TA HIŠA JE MOJA** (foto).
24. 16. 4.: DELOSKOP, Ljubljana: Slov. filharmonija: **MePZ »Danica«, napoved koncerta**.
25. 16. 4.: DSAP, poročilo L. Sodje o zaključku 9. KKD (poslano vsem medijem, članom DSAP in organizacijam v Sloveniji in Avstriji).
26. 17. 4.: NEDELJA, Celovec: 9. KKD: **Vnesti v politiko več kulture** (foto).
27. 18. 4.: Volksguppen, ORF.at – Slovenci: **Zelo uspešni kulturni teden – »Trud za ureditev vprašanja napisov«: predsednik L. Sodja v poročilu poudarja pomen dogodka za trenutno situacijo koroških Slovencev**.
28. 21. 4.: Skupnost koroških Slovencev in Slovenk, spletna stran: **Zbor »Danica«, ambasador koroških Slovencev v Ljubljani** (osem fotografij).
29. 22. 4.: NOVICE, Celovec: **Korošci so po glasbenem »pušeljcu« gostovali pri veleposlaniku Kubeschu** (tj – foto).
30. 26. 4.: Revija JANA, Ljubljana: **Koroški dnevi** (foto).
31. 27. 4.: Revija LADY, Ljubljana: **Slovesni koroški dnevi** (več fotografij).
32. 29. 4.: NOVICE, Celovec: Komentar **Sonje Kert-Wakounig: »Koroški kulturni dnevi v Ljubljani«**.
33. 01. 5.: Tednik DRUŽINA, Ljubljana: **osebnost tedna: Jože Wakounig: Slovenec z dušo in srcem: »K temu – znižanju Karavank« prispevajo tudi Koroški kulturni dnevi v Ljubljani**.
34. 1. 5.: Tednik DRUŽINA, Ljubljana: **Sonja Kert-Wakounig: Naš pogovor: »...zavednosti mi vzat' ne morejo«** – V okviru letošnjih 9. KKD v Ljubljani predstavljamo slikarko Zorko L-Weiss.
35. 1. 5.: SLOVENSKI ČAS, 12.4., **priloga DRUŽINE, Ljubljana: Janez Dular: »Bodi mi še grob?«**, ob koncertu MePZ »Danica« v Slov. filharmoniji.
36. 13. 5.: SVOBODNA MISEL, Ljubljana, str. 27: **Lovro Sodja: Koroški kulturni dnevi**.
37. Marec 2011, BILTEN KKZ Celovec, št. 50: **Koroški kulturni dnevi, tudi fotografija**.

Podatke zbral: Lovro Sodja

Društvo slovensko-avstrijskega prijateljstva na Dunaju

Društvo slovensko-avstrijskega prijateljstva iz Ljubljane se je 8. in 9. oktobra 2011 mudilo na dvodnevem izletu na Dunaju.

V okviru programa so si člani društva ogledali nekatere znamenitosti Dunaja s poudarkom na prepoznavanju slovenske tradicionalne umetniške prisotnosti v nekdanjem cesarskem mestu. Sprehodili so se skozi zunanji Hofburg (nekdanjo uradno vladno rezidenco Habsburžanov, danes pa je uradni sedež avstrijskega predsednika in vlade; http://en.wikipedia.org/wiki/Hofburg_Palace) z grbom dežele Kranjske, mimo nacionalnih muzejev za umetnostno zgodovino in naravoslovje, glasbene kapele, kjer je delal ustanovitelj Dunajskih dečkov in prvi dunajski škof Jurij Slatkonja, ogledali so si Fabianijevo hišo na Kohlmarktu, Plečnikovo Zacharljevo hišo, katedralo sv. Štefana (Perlahovo ploščo, Slatkonjev nagrobnik) in znamenito letno rezidenco Habsburžanov Schönbrunn.

Doživeto obujanje umetniško-zgodovinske podobe mesta je društvu omogočila odlična poznavalka avstrijske prestolnice dunajska Slovenka Mojca Gaetz, ki je osvetlila zlasti njen bogati del slovenske dediščine, saj so tu delovali in ustvarjali številni slovenski umetniki in znanstveniki, na katere so Dunajčani ohranili spomin tudi s spominskimi ploščami (npr. pisatelju in dramatikumu Ivanu Cankarju, slavistu, dekanu in rektorju dunajske univerze dr. Francu (Ksaverju vitezu) Miklošiču, pesniku Francu Prešernu), s poimenovanjem ulic (npr. *Miklosichgasse*) in z ustanovami (*Knafljeva ustanova*). Na Dunaju pa sta delovala tudi Maks Fabiani, slovenski arhitekt, ki je projektiral palače *Artarije*, *Uranije* in *Portois&Fix* in Jože Plečnik. Tudi danes Dunaj navdihujoče deluje na številne slovenske ustvarjalce, kot so Boris Podrecca (*Milenium Tower*) in dirigent Uroš Lajovic, profesor na dunajski akademiji za glasbo. Obiska Dunaja pa seveda ni brez vrhunske Mozartove in Straussove glasbe, zato so se člani udeležili tudi koncerta Wiener Mozart Orchestra v zlati dvorani Musikvereina.

V okviru izleta so obiskali tudi **Slovenski znanstveni inštitut (SZI) in Avstrijsko-slovensko družbo Dunaj**. Člane društva sta pozdravila predsednik te družbe **dr. Caspar Einem** in tajnica družbe ter istočasno SZI, **Milka Hudobnik**. Dr. Einem je v nagovoru poudaril sodelovanje družbe in društva prijateljstva med Slovenijo in Avstrijo, Milka Hudobnik pa predvsem pomen Družbe in Inštituta za Slovence, ki živijo na Dunaju in njihovo povezovanje v okviru ca. 200 raznih mednarodnih društev in družb prijateljstva, ki delujejo na Dunaju. **Slovenski veleposlanik Aleksander Geržina** je izpostavil pomen takih srečanj med različnimi društvi in ponudil pomoč pri navezovanju nadaljnjih stikov. Predsednik Društva slovensko-avstrijskega prijateljstva **Lovro Sodja**, ki je bil tudi glavni organizator izleta, je predstavil društvo. V lanskem letu je v Ljubljani organiziralo 2. srečanje vseh društev prijateljstva z Avstrijo iz Dunaja, Gradca, Celovca, Maribora in Ljubljane, vključno s tremi Klubi Koroških Slovencev iz Ljubljane in Maribora. Predstavil je bilten društva z bogato vsebino in vse prisotne povabil na **20. obletnico ljubljanskega društva, ki bo v okviru 10. Koroških kulturnih dni 4. aprila 2012 v Slovenski filharmoniji v Ljubljani**.

Upravni odbor društva se zahvaljuje svojemu članu **Alešu Mižigoju in podjetju Medex** za popotnico v obliki sendviča in vode ter Avstrijsko-slovenski družbi in Slovenskemu znanstvenemu inštitutu za sprejem in pogostitev na Dunaju.

Poročilo sta pripravila: Damijana Zelnik in Lovro Sodja

Program aktivnosti DSAP Ljubljana v letu 2012

– **Torek, 13. marca 2012 ob 18. uri:** Ljubljana, Kavarna »Kava-čaj« Slamič, Kersnikova 1
REDNI LETNI ZBOR ČLANOV DRUŠTVA

10. Koroški kulturni dnevi v Ljubljani

– **Torek, 27. marca ob 19. uri:** Viteška dvorana, Festival Ljubljana, Križanke.
SLAVNOST OB 20-LETNICI USTANOVITVE DRUŠTVA
ODPRTJE 10. KOROŠKIH KULTURNIH DNI – Odprla jih bo gospa Ljudmila Novak, ministrica RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Glasbeno-literarni večer poezije: ČIGAVA JE TA ZEMLJA NAŠA? Pesmi in glasba iz Koroške.
Tekstovno podlago predstavlja poezija koroških slovenskih pesnikov (Andrej Kokot, Janko Messner, Jani Oswald in Michael Guttenbrunner – prevod Andrej Kokot). **Bere Dietmar Pickl.**
Izvajajo: Richard Klammer (vokal, trobenta), Stefan Gferrer (kontrabas), Emil Krištof (bobni).

- **Četrtek, 29. marca ob 19.30 uri:** Lutkovno gledališče Ljubljana – Šentjakobski oder, Krekov trg 2.
Gledališka predstava »Razstava«, besedilo in režija: Alenka Hain; poezija Jani Oswald.
Igrajo: Aleksander Tolmaier, Marjan Štikar, Mihi Krištof. Produkcija Slovenska prosvetna zveza.
- **Petek, 30. marca ob 18. uri:** Dvorana Svetovnega slovenskega kongresa, Cankarjeva 1/IV.
»K.k.K – Koroška, knjiga in Kafka – 3x Janko Ferk«.
Literarni večer s pesnikom, pisateljem in sodnikom mag. dr. Jankom Ferkom, moderator Janko Petrovec. V sodelovanju s Klubom koroških Slovencev Ljubljana in SSK.
- **Sobota, 31. marca ob 11. uri:** MINI TEATER, Križevniška 1: Lutkovna predstava – »ZVEZDA NA OBISKU«, izvaja lutkovna skupina Mi smo navihanci SKD Celovec: Predlog KKZ.
- **Sreda, 4. aprila ob 18. uri:** Slovenska filharmonija. Slavnostni koncert. **PESMI&GLASBA Z JUŽNE KOROŠKE.**
Sodelujejo: Kvintet bratov Smrtnik, Oktet Suha, tamburaška skupina Loče in Mešani pevski zbor Podjuna Pliberk.
- **Sobota, 12. maja: Članski izlet »POT V PREKMURJE IN NA GORIČKO«, vodita Majda Fister in dr. Peter Fister.** Ogleдали si bomo spomenike sakralne arhitekture skozi čas od 10. stol. do današnjega časa (Rotunda v Selu, Bogojina s Plečnikovo arhitekturo do najnovejše v Odrancih. Sledi ogled grajske arhitekture (Murska Sobota, Beltinci, Grad), kosilo in obisk vinskih kleti.
- **Sobota, 15. septembra: Izlet na Ziljo, vodi dr. Peter Vencelj. Ob Dravi navzgor – ob Zilji navzdol.** Po vožnji skozi Karavanke si bomo ogledali Melje (Molzbiel) in Millstatt (muzej). Pot nadaljujemo preko Špitala ob Dravi in preko Lurnskega polja. Od dravske doline se bomo poslovili v Dolah in se preko Ziljskih alp odpeljali v Ziljsko dolino. Obiščemo še Belo jezero (Weissensee) in nekatere slovenske kraje ob Šmohorju. Za okrepčilo se bomo ustavili še v Bistrici ob Zilji v gostilni Stara pošta in se vrnili domov proti večeru.
- **Sobota, 29. septembra: Gradec, 4. srečanje vseh društev/družb prijateljstva z Avstrijo oz. s Slovenijo.** Organizira Društvo »Slovensko-avstrijsko prijateljstvo« Gradec. Program dobimo kasneje.
- **Oktober, Ljubljana, Društvo slovenskih pisateljev: Koroška pisateljica Maja Haderlap bo predstavila prevod svoje knjige »Angel pozabe« v slovenščino.** Pisateljica je za svojo knjigo »Engel des Vergessens« prejela letos v kratkem času kar nekaj odmevnih mednarodnih nagrad! **Skupna prireditev DSAP in Društva slovenskih pisateljev.**
- **December, Ljubljana: Podjetje Medex – prednovoletno srečanje članov DSAP.**

DRUŠTVO »AVSTRIJSKO-SLOVENSKO PRIJATELJSTVO«

Gradec, Brucknerstrasse 5, 8010 Graz, e-mail: ivanka.gruber@aon.at.

Del okvirnega programa 2012

- Marec** V **četrtek, 8. marca 2012 ob 19.00 uri** – Predavanje za mednarodni dan žena v izobraževalnem centru Retzhof. Predavanje na temo: »Ženska v sodobni literaturi«. Predavala . bo prof. Breskvar Dragica iz Ljubljane. V okviru programa EKP Maribor.
- April** V **soboto, 28. aprila 2012** – Ekскурzija po avstrijski Štajerski z ogledom čudovite cerkve Judendorf-Straßengel – samostana Rein – nato se bomo sprehodili po mestu Frohnleiten in po kosilu ogledali še Arzberg. Točni podatki sledijo.
- Junij** **Od 7.–10. junija 2012** – tečaj Slovenščine v Rogaški Slatini. Točni podatki sledijo.
- Koncem junija 2012** – Razstava otroških del v Graški mestni hiši.(Prireditev bo v okviru programa Evropska kulturna prestolnica Maribor 2012). Točni podatki sledijo.
- Julij** **Začetek julija 2012** – LIJAŁENT – 10. mednarodna likovna kolonija v Mariboru. Sodelovanje umetnic iz Gradca.
V **petek, 21. julija** – obisk opere CARMEN v St. Margarethen. Točni podatki sledijo.
- September** V **soboto, 8. septembra 2012** – Ekскурzija v Slovenijo.Točni podatki sledijo.
V **soboto, 29. septembra 2012** – Srečanje društev za svetovni dan jezikov v Evropskem centru za tuje jezike (Europäisches Fremdsprachenzentrum), Nikolaiplatz 4, 8020 Gradec.
- Oktober** V **petek, 20. Oktobra 2012** – Literarni krog – Študentski vlak na inštitutu za slavistiko v Gradcu. Podrobnosti bomo pravočasno sporočili. (Prireditev bo v okviru programa Evropska kulturna prestolnica Maribor 2012).
- November** V **soboto, 17. novembra 2012 ob 16.00 uri** – **Praznovanje 20. obletnice obstoja našega društva.** Sprejem v Mestni hiši Gradec. Pozdravne besede gospoda župana Mag. Siegfrieda Nagla.
- December** V **začetku decembra 2012** – Prireditev v adventu skupaj s kulturnim društvom člen 7 za avstrijsko Štajersko v Pavlovi hiši, Bad Radkersburg.

Fotogalerija DSAP

od 9. junija 2001 do 9. oktobra 2011



9. 6. 2001: člani društva DSAP na Sveti gori nad Gorico.



Marec 2003: izlet članov DSAP v Gradec (foto L. Sodja).



Maj 2003: planinski izlet društva na stari Ljubelj.



21. 12. 2005: Ljubljana, avstrijska rezidenca: veleposlanik dr. Valentin Inzko je izročil prof. Lovru Sodji »Avstrijski častni križ za znanost in umetnost« (foto I. Vencelj).



30. 5. 2007: Ljubljana, avstr. rezidenca: veleposlanik dr. Valentin Inzko je izročil dipl. inž. Jožefu Jeraju »Veliki zlati častni križ Republike Avstrije z zvezdo«.



28. 6. 2007 : dolina Rezije, Italija, pred cerkvijo sv. Marije na Ravanci (foto L. Sodja).



Marec 2008: občni zbor DSAP, delovno predsedstvo.



April 2009: Galerija Družina, razstava kmetič-slikark, dr. B. Žekš, M. Fister (foto I. Vencelj).



24. 4. 2009: SF, Koroški deželni zbor, vodja Edi Oraže (foto B. Hren).



24. 4. 2009: avstrijska rezidenca, J. Jeraj, P. Vencelj, N. Grilj, L. Sodja (foto B. Hren).



17. 10. 2009: udeleženci izleta v Štebnu z Valentinom Omanom (foto Jana Sodja).



17. 10. 2009: slikar Valentin Oman v cerkvi sv. Štefana v Štebnu (foto L. Sodja).



20. 4. 2010: Ljubljana, Hotel Union, publika, 2. desno – veleposlanik dr. Kubesch (foto B. Hren).



20. 4. 2010: Ljubljana, MePZ Sele v hotelu Union (foto B. Hren).



20. 4. 2010: rezidenca avstrijskega veleposlaništva, po koncertu smo še vsi skupaj zapeli (foto B. Hren).



19. 6. 2010: v Marijini cerkvi na Otoku (foto L. Sodja).



19. 6. 2010: izletniki, Otok na Vrbskem jezeru, pred Rožnovensko cerkvijo (foto L. Sodja).



19. 6. 2010: Karel Smolle in Tatjana Feinig pred Goršetovo galerijo v Svečah (foto I. Vencelj).



16. 10. 2010: izlet v Čedad (foto L. Sodja).



16. 10. 2010: Števerjan, po kosilu (foto L. Sodja).



25. 9. 2010: Ljubljana, 2. srečanje društev, predsedstvo, od leve – Ivanka Gruber, Lovro Sodja, Peter Vencelj.



25. 9. 2010: Ljubljana, 2. srečanje društev Slovenska matica (foto L. Sodja).



25. 9. 2010: Ljubljana, člani društev v Državnem zboru RS (foto D. Grafenauer).



16. 3. 2011: Ljubljana, zbor članov, Lovro Sodja predstavlja program društva (foto Jana Sodja).



16. 3. 2011: Ljubljana – zbor članov, gosti iz Gradca in Celovca ter člani društva (foto B. Hren).



16. 3. 2011: zbor članov, Sonja Novak Lukanovič, Jože Štrgar, zakonca Klun, zakonca Stergar (foto B. Hren).



16. 3. 2011: zbor članov, dr. Peter Vencelj predaja predsedništvo Lovru Sodji (foto B. Hren).



16. 3. 2011: zbor članov, Janko Arah, predsednik Kluba Korošcev Ljubljana (foto B. Hren).



29. 3. 2011: Ljubljana, Inštitut za narodnostna vprašanja, člani novih odborov DSAP (foto J. Romšek).



8. 4. 2011: Križanke, odprtje 9. KKD, D. Pickl s triom (foto B. Hren).



8. 4. 2011: Križanke, otvoritev 9. KKD, razpoloženi častni gosti in člani društva (foto B. Hren).



8. 4. 2011: Križanke, trije predsedniki DSAP, dr. Peter Vencelj, Jožef Jeraj, Lovro Sodja (foto B. Hren).



8. 4. 2011: 9. KKD, Križanke, dr. Christa Sauer s predstavniki koroških Slovencev in Svetovnega slovenskega kongresa (foto B. Hren).



11. 4. 2011: Ljubljanski grad, razstava Zorke Weiss, dr. F. Bučar, J. Malle, L. Sodja, A. Čerin, S. Kert Wakounig, Z. Weiss, dr. P. Vencelj (foto Jana Sodja).



15. 4. 2011: 9. KKD, Slovenska filharmonija, MePZ Danica p. v. Stanka Polzerja (foto Jerko)



21. 5. 2011: izlet članov v Belo krajino, Občice, Kočevarski muzej (foto L. Sodja).



21. 5. 2011: Bela krajina, ob izvihu Krupe, člani DSAP gledajo nastop mladih folkloristk (foto L. Sodja).



24. 9. 2011: Celovec, Mohorjeva družba, 3. srečanje društev, vodje društev z Dunaja, Gradca in Ljubljane.



24. 9. 2011: 3. srečanje vseh društev, Št. Vid ob Glini (foto Z. Povalej).



8. 10. 2011: Dunaj, člani društva v Slovenskem znanstvenem inštitutu (foto Z. Povalej).



8. 10. 2011: Dunaj, SZI, spredaj M. Hudobnik, C. Einem, A. Geržina, L. Sodja, zadaj L. Detela, M. Gaetz, P. Vencelj, J. Jeraj, J. Romšek, A. Leskovšek (foto Z. Povalej).



9. 10. 2011: Dunaj, člani društva v Pratru (foto L. Sodja).

Društvo slovensko-avstrijskega prijateljstva se zahvaljuje za dolgoletno sodelovanje in pomoč:

Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

ENERGETIKI d.d., Ljubljana

Veleposlaništvu Republike Avstrije v Ljubljani

Avstrijskemu kulturnemu forumu v Ljubljani

UniCredit Banki v Ljubljani

Mestni občini Ljubljana

Festivalu Ljubljana

Javnemu skladu za kulturne dejavnosti RS in Ljubljane

Slovenski filharmoniji

Mini teatru v Ljubljani

Lutkovnemu gledališču Ljubljana – Šentjakobskemu odru

Svetovnemu slovenskemu kongresu v Ljubljani

MORO&KUNST Ljubljana



REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA SLOVENCE
V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

 **energetika ljubljana**

 **avstrijski kulturni forum**

 **UniCredit Bank**



Slovenska
filharmonija
*Academia
philharmonicorum*



Mestna občina
Ljubljana



Mohorjeva
Celovec



LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Kraljestvo domišljije

60 let Festivala Ljubljana

Pester koncertni in gledališki program jubilejnega festivala

Spoštovani ljubitelji Festivala Ljubljana, z veseljem vam razkrivamo del programa, s katerim vas bomo razvajali ob 60. obletnici poletnega festivala. Odprli ga bomo z velikim koncertom Dunajskih filharmonikov pod vodstvom svetovno znanega dirigenta Sira Simona Rattla 20. junija v Cankarjevem domu. Med vrhunci bodo: koncert opernih arij s sopranistko Invo Mula, baritonistom Leom Nuccijem in dirigentom Ivanom Repušičem, koncert Komornega orkestra Dunajskega koncertnega združenja in Komornega orkestra iz Perugie, koncert orkestra Mariinskega gledališča iz Sankt Peterburga z dirigentom Valerijem Gergijevim, koncert violinista Vadima Repina z orkestrom Slovenske filharmonije, baročna opera Orfej, krstna izvedba novega opernega dela Janija Goloba Kapital in ljubezen, koncert Nine Prešiček ob 100. obletnici rojstva Johna Cagea in koncert Mednarodnega orkestra Maribor 2012 (MIO 2012), ki bo priredil tudi mojstrske tečaje. Na Festival Ljubljana se vračajo ljubljenci občinstva Béjart baleta iz Lozane, tokrat s Posvečenjem pomladi, glasbenim delom Igorja Stravinskega, produkcija Bronowski pa po lanskem izjemnem uspehu s Hairom prihaja v Ljubljano s kulturnim muzikalom Jesus Christ Superstar. Za ljubitelje dramatike bodo prava poslastica Krleževi Gospoda Glembajevi v izvedbi beograjskega gledališča Atelje 212; v vlogi Nacija Glembaja bo nastopil vedno odličen Boris Cavazza, klasične grške tragedije Medeja pa se je lotil Tomaž Pandur – z njim bomo 13. septembra v Križankah sklenili jubilejni festival. Razveselili vas bomo še s tradicionalnim koncertom Vlada Kreslina ter ponovno osvojili Kongresni trg s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija in najboljšimi slovenski vokalni solisti na Poletni noči. Poleg tega Festival Ljubljana letos gosti festival Music masters on air (MUSMA), v okviru katerega se bodo odvijale razne dejavnosti.

MORO[®]
moro.si



*Društvu slovensko-avstrijskega prijateljstva
čestitamo ob 20. obletnici ustanovitve*

*MORO gratuliert dem Verein für Slowenisch-Österreichische
Freundschaft zu seinem 20. jährigen Jubiläum*

Kazalo

Lovro Sodja, uvod, slovensko.....	1
Lovro Sodja, uvod, nemško	2–3
Dr. Danilo Türk, nagovor, slovensko	4–5
Dr. Danilo Türk, nagovor, nemško.....	6–7
Dr. Heinz Fischer, nagovor, nemško	8–9
Dr. Heinz Fischer, nagovor, slovensko	10
Dr. Boštjan Žekš, nagovor	11
Dr. Erwin Kubesch, nagovor, nemško	12–13
Dr. Erwin Kubesch, nagovor, slovensko.....	14
Dr. Valentin Inzko, nagovor, slovensko	15
Dr. Michael Spindelegger, čestitka društvu, nemško.....	16–17
Dr. Michael Spindelegger, čestitka društvu, slovensko	18
Mag. Natascha Grilj, poročilo, nemško	19
Mag. Natascha Grilj, poročilo, slovensko.....	20
Ustanovni člani DSAP	21
Dr. Jože Kušar, 1. predsednik društva.....	22–23
Dipl. inž. Jožef Jeraj, 2. predsednik društva	24–25
Dr. Peter Vencelj, 3. predsednik društva	26–27
Majda Fister, prof., tajnica, podpredsednica	28–31
Lovro Sodja, poročilo o delu društva.....	32–33
Poročila o prireditvah in medijski odmevi v letu 2011	34–35
Poročilo o izletu na Dunaj.....	36
Program aktivnosti DSAP v letu 2012.....	36–37
Program dela Društva prijateljstva Gradec	37
Fotogalerija	38–44
Zahvale in reklame.....	45–47